

נועם שיח

מאת אב"ד סאנטוב שליט"א

פנינים מובחרים - י"ג
מלוקטים מגליוני נועם שיח

לך לך תשפ"ה

מכון אפריון לשלמו

לייקווד תשפ"ה

כל הזכויות שמורות

למכון אפריון לשלמה

להוצאת שיחות הרב שלמה זלמן פרידמן שליט"א
אב"ד סאנטוב - לייקווד

הרב פנחס בידרמן - הרב נתן נטע פרוש

9996551.z@gmail.com

לקבל גליונות, לנדב גליונות, ולהערות
נא לפנות להנ"ל

קונטרס זה נדבת

מתפללי ביהמ"ד סאנטוב בלייקווד

לרגל שמחת האירוסין של ידידינו היקר והנחמד, יקר
רוח, עדין המידות, אהוב למעלה ונחמד למטה, בנש"ק

החתן בערל טויב שליט"א

מחשובי מתפללי ביהמ"ד סאנטוב

בורא עולם בקנין השלם זה הבנין

מתוך דברות קודש ממרן אדמו"ר מוויזניץ שליט"א בשולחן הטהור מוצאי יוה"כ תשפ"ה קרית וויזניץ בני ברק

איך האב געהערט די וואך פון סאנטובער רב
שליט"א וואס וואוינט אין לייקווד, אז תשפ"ה
מאכט ת'הא שנת פריילעך ה'ארץ.

זאל טאקע זיין א פריילעך הארץ אין אלע
הינזיכטן, בגשמיות וברוחניות, גוטע שידוכים,
נחת פון די קינדער – עם זאל זיין פריילעך
אופן הארץ. עם איז א וויכטיגע זאך!

עוד אמר רבינו: שמעתי מהרב מסאנטוב
שליט"א רמו לשנת תשפ"ה, שהוא נוט'
תהא שנת פריילך הארץ, והשי"ת יעזור שיהא
אכן שנה של פריילך הארץ בכל הענינים
בגשמיות וברוחניות, בבנים, בשידוכים הגונים,
נחת מהצאצאים, כי אלו הדברים מעוררים
שמחה בלבבות, ותהא שנת פריילך הארץ,
ס'איז א וויכטיגע זאך. אחר שירת דידן נצח אמר
רבינו שמובא בזהר הק' אודות ארבעת המינים
שהם מאני קרבא, ככלי זיין למלחמה נגד היצר.
ונתכבד האדמו"ר מהרי"ש מקאטוב בברכת
המוזן על הכוס.

יום טוב היו עושים בצאתו
בשלום מן הקודש

קהל זכרון אלעזר סאנטוב

על שם הגה"ק רבי אלעזר לעוו זי"ע בעל "שמן רוקח" אב"ד סאנטוב
ועל שם נינו הנקרא על שמו הרה"ח הנעלה טוה"ר יעקב אלעזר פרידמאן ז"ל

לעיקוואוד יצ"ו

✧ מזל טוב ✧

לידידנו היקר והנחמד, יקר רוח, עדין המידות, אהוב
למעלה ונחמד למטה, הבחור החשוב בנש"ק

החתן בערל טויב שליט"א

מחשובי ויקירי מתפללי בית מדרשינו
וממוקרבים הגדולים של מורינו הרב שליט"א

לרגל שמחת אירוסיו בשעה טובה

בורא עולם בקצין השלם זה הבצין

הנהלת הקהלה ומתפללי בית המדרש

אבי' ברכתי אעומק הלב בשבח ופודי' לרהק"ה, וברכת מצל טוב חמה להצקנים החשובים
האצאורי"ס אקאלוב ופונדיות אברהם יצחק שליט"א

אחיה זלמן הרמאן

חולה מבקר חולה

בשמחת החתונה של בן ידידינו הרה"ג רבי יהושע ראזענפעלד שליט"א ראש הכולל "נעימת החיים" ומחשובי מתפללי בית מדרשנו, שהתקיימה בארץ ישראל (ביום ג' פרשת בהעלותך תשפ"ג), פגשתי את המשפיע המפורסם הגה"צ רבי אברהם צבי קלוגער שליט"א - אותו אישית לא פגשתי עדיין מעולם, אבל אני רואה מפעם לפעם את השמועס'ן [שיחות] שלו והקונטרסים שמגיעים מפעם לפעם לבית מדרשנו.

ניגשתי אליו, נתתי לו שלום, ואמרתי לו שראיתי ממנו כמה שמועס'ן ונהניתי מזה מאוד, הם דברים חשובים ומיוחדים, ובירכתי אותו שיזכה בע"ה להמשיך בעבודת הקודש.

הרב קלוגער שמע, ונענה ואמר מתוך רוב התרגשות: קיימתם עכשיו את המצוה של "ביקור חולים"...

הסתכלתי עליו בהשתוממות ותמהון רב, והרב המשיך ואמר "יעדער מענטש איז קראנק אויף אַ גוט ווארט" [כל אחד ואחד חולה על מילה טובה]...

אח"כ שאל אותי מי אני, והצגתי את עצמי, ואמר לי ברוב התרגשות: כעת אקיים גם אני את המצוה של ביקור חולים, אני רואה מפעם לפעם את הגליונות הנפלאים "נועם שיח", והם דברים יקרים וחשובים.

נעניתי ואמרתי: זו היכי תמצא מעניינת - חולה אחד מבקר את החולה השני...

ואח"כ סיפרתי לו, שכאשר הגה"ק בעל "ישועות משה" מוויז'ניץ זי"ע, ישב ל"ע שבעה על זוגתו הרבנית הצדקנית ע"ה (יארצייט כ"ט שבט), התבטא ואמר: ס'האט זיך געמאכט אז איך בין אהיים געקומען ליל שבת קודש נאך אַ טיש, און די רעביצין האט מיר געזאגט "דער וואך איז געווען אַזא שיינע טיש!"... זאגט דער רבי "די קאָמפלימענטן גייען מיר אויספעלן!" [לפעמים כאשר הייתי חוזר לביתי בליל שבת קודש לאחר עריכת השולחן, היתה הרבנית מקדמת את פני ואומרת: השבוע היה טיש מאד יפה! אמר על כך הרבי: המחמאות הללו יהיו חסרים לי]...

והוספתי, שלא רק שמקיים באמירת "אַ גוט ווארט" מצות "ביקור חולים", הוא גם "מחיה מתים". ומתאמרא משמי' דהרה"ק בעל "בית אברהם" מסלאנים זי"ע, שרימוז בנוסח שאומרים בברכת מעין שבע בתפילת ליל שבת קודש "מחיה מתים במאמרו", שלפעמים יכולים במאמר ודיבור אחד - אַ גוט ווארט - "להחיות מתים!" - להעלות את האדם מבירא עמיקתא לאיגרא רמא ולהחיות עם רב...

מ'דארף נישט אויספירן

מתוך דרשה בברית מילה

של נכד הרב שליט"א

ונכד מחותנו כ"ק אדמו"ר מבראד שליט"א

ב' קרה, כ"ה סיון תשפ"ג

איתא מאת הגה"ק ה"חתם סופר" זי"ע, שכאשר יהודי מבקש מחבירו ברכה, לא יסרב לברכו, ולא יהיה "עניו" לומר "מי אני ומה שווים ברכותי?", אלא יתן לו ברכה בלב לשם. לעולם אי אפשר לדעת, על ברכתו של מי מצפים בשמים...

הנה רואים כאן דבר מעניין. אתמול בלילה נערך ה"וואך נאכט", ודיברו שם אודות הרך הנולד שיחי', שהוא מעט "צהוב", ויש ספק אם הברית יוכל להיות בזמנו. כל אחד ואחד שהגיע לשמחת ה"וואך נאכט", בירך מעומק הלב שהברית יהיה "בעתו ובזמנו".

היום בבוקר עדיין היה התינוק "צהוב". ניסו לעשות כל מיני השתדלויות, אבל ללא הועיל. לפתע פתאום אחר הצהרים נתהפך הדבר, כמו שהמוהל מעיד שהוא "חד בדרא", וברוך ה' שהברית היה בעתו ובזמנו ביום השמיני, שתי דקות קודם השקיעה!...

מי יודע ברכתו של מי הועילה לזה? מי יודע איזה יחיד שבירך מעומק ליבו שהברית יהיה "בעתו ובזמנו", הועיל ופעל בשמים שאכן כך יהיה? ובפרט ששמעתי, שנכדי היקר יודע'ע נ"י, אחיו של הרך הנימול, אמר "תהלים" שהברית יהיה בעתו ובזמנו. מה יכול להיות יותר יפה ומפואר, יותר גבוה ונעלה, מאמירת תהלים של "תינוקות של בית רבן"!

עוד דבר מעניין רואים כאן. הברית היה אמור להיות היום בבוקר, במודעות היה כתוב שהברית ייערך בשעה תשע בדיוק, והיה אמור שמרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א שהגיע לימים אחרים מארץ ישראל, הוא יהיה הסנדק בע"ה. ולמעשה בבוקר היה התינוק צהוב...

בני הבעל שמחה היו הפך וקרע עולמות. הייתי היום בבוקר בתפילה שחרית אצל הרבי מוויז'ניץ שליט"א, בבית האכסניא בשיכון סקווירא, והמוהל אמר לי שהפכו עולמות. שאלו מומחים, והלכו מוקדם בבוקר לפני התפילה אל כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי שליט"א, ניסו ככה וניסו ככה, אולי בכל זאת יכולים לעשות הברית בזמנו.

הלכו לאלה שהם יותר מקילים, אבל אף אחד לא רצה לאשר שיכולים לעשות את הברית בבוקר, כי התינוק היה צהוב במספר גבוה, וגם אמרו שמי יודע כמה זמן יכול להימשך עד שיוכלו לעשות את הברית. אחר התפילה ניסה המוהל לילך ולבדוק עוד פעם, אבל ללא הועיל. הרבי יצא בדרכו לארץ הקודש, ולא שימש כסנדק...

לפתע נתהפך הכל. לאחר שהאווירון של הרבי המריא לדרכו, ירדה הצהבת מחוץ לדרך הטבע, והתאפשר לערוך את הברית עוד היום. וכיון שמרן אדמו"ר מוויז'ניץ כבר נסע מכאן, ביקש בני היו' לכבד בסנדקאות את כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ-מאנסי שליט"א, אבל גם זה לא יצא לפועל. בני חשב לנסוע למאנסי עם הילד, אבל השעה היתה מאוחרת מכדי להספיק זאת. וברוך ה' שהברית היה בזמנו!

הנה אינני יודע וואס טוט זיך אין הימל [מה נעשה בשמים], אינני מכיר "הימלישע חשבונות" [חשבונות שמים]. אבל חשבתי לומר בדרך אפשר: פון הימל ווייזט מען, אז נישט אלעס דארף מען אויספירן [מן השמים מראים לנו שלא הכל צריכים להוציא אל הפועל]...

אכן זה דבר חשוב ונשגב עד מאוד שהרבי יהיה הסנדק, אמנם בזה לא אסתייעא מילתא... אבל "בעתה ובימנו", בזה אסתייעא מילתא, ומן השמים סייעו בעדנו שכן יהיה – ואולי כי יש לזה יותר סמך מן התורה... אבל זאת עלינו לזכור "לא כל דבר שהוא טוב ויפה מוכרחים אויסצופירן! [להצליח להוציא מן הכת אל הפועל], מן השמים הראו לנו שגם דבר שהוא טוב ונכון אין מוכרחים להצליח בו".

מיט אַן אמת און מיט אַ תמימות

וואס יא? [מה בן] מן הסתם הסיבה שבני רצה שהרבי ישמש כסנדק, הוא כדי לקבל את ההשפעות, כידוע שהסנדק יכול להשפיע על הילד (עי' מוגדל עוז, בריכה עליונה נחל ט' אות ד). והרי אמרו חז"ל (קידושין דף מ' ע"א) "מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה"...

אכן הרבי לא שימש כסנדק, אבל היה את ה"מחשבה טובה", והקב"ה כבר יצרפה למעשה, ויגמור בעדנו להמשיך כל ההשפעות טובות שהרבי היה משפיע ע"י הסנדקאות! ומה הם ההשפעות? שהילד יגדל בדרך האמת. הרי הרבי הוא "איש אמת", ומקווים אנו שהילד ילך בדרכו של הרבי מתוך אמת, ויהיה "איש אמת".

אנו מתפללים שהילד יגדל וילך בדרכו של הרה"ק בעל "ישועות משה" זי"ע, מיט אַן אמת – מיט אַ תמימות – מיט אַ פשטות! [מתוך אמת, מתוך תמימות, ומתוך פשטות], אויף דעם וועג וואס דער רבי פלאנצט אריין! [בדרך שהרבי נוטע ומחזיר בנו], באותה הדרך וואס איך האב זוכה געווען מיטצולעבן [שאני זכיתי לחיות עמה].

אבל יחיד עשי לך

איתא בירושלמי (מועד קטן פרק ג' הלכה ז') "נולד בן זכר נתרפאה כל המשפחה". כלל ישראל הוכה אתמול באבידה גדולה ונוראה, מכה עצומה, בהסתלקותו לשמי מרומים של ידיד נפשי, ש"ב כ"ק אדמו"ר מקאסוב וצוק"ל.

אולם "אבל יחיד עשי לך", הרבי היה קרוב משפחה עמנו, גדלנו בשכינות, והיינו קרובים מאוד. הרבה פעמים היה הרבי בא אלינו יחד עם אחיו, ידי"ג ש"ב הגה"צ מואלישטישיק שליט"א, ויחד שיחקנו בבית הוריי ז"ל, וגם אני הייתי בן בית בבית הוריי ז"ל.

ממילא, זוהי אבידה גדולה לכל המשפחה. הרבי היה מפאר בהשתתפותו את כל שמחותינו, והחזיק עצמו קרוב מאוד עמנו כל השנים. הרבי אף היה ה"מסדר קידושין" אצל הבעל שמחה דידן – "אבי הבן" הי"ו. קשה מאוד למצוא נחמה, ולכן "נולד בן זכר נתרפאה כל המשפחה". יעזור השי"ת שאכן נראה נחמה, ותתרפא כל המשפחה, בכל הבחינות...

יוצא מן הכלל

מתוך דברי הספד

על מרן הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע

בלשון הקודש ובאידיש

אנשים שאלו אותי, היות שהיה לי קירבה מיוחדת אצל כ"ק מרן אדמו"ר הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע, איך אני יכול לבטא "במילה אחת" את מהותו של הרבי - בפסוק, במשנה, במאמר חז"ל או בהתבטאות.

עניתי להם: להביע את מהותו של הרבי במילה אחת? יש הרבה מאוד מימרות ופסוקים שניתן לומר על הרבי! "והאיש משה עניו מאוד" (במדבר יב, ג), "איש צדיק תמים" (בראשית ו, ט). משנה? כמעט כל משנה במסכת "אבות" ניתן לפרש על הרבי. ביטוי? "ונפשי כעפר לכל תהיה"...

אולם דייקא מפני שהיה לי קירבה מיוחדת, יש פסוק מסויים שבו אני מבטא את מהותו של הרבי. מעלה מסויימת זו שהיתה להרבי, עשתה עלי רושם חזק מאוד! **"והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"** (בראשית כח, יב).

הרבי זי"ע היה בבחינת **"מוצב ארצה"**, הרבי היה מתנהג כאדם רגיל ביותר, בענוות חן, בנעימות, בטבעיות, בפשטות. הרבי הבין עסק טוב מאוד, והבין גם מילתא דבדיחותא, הרבי לא הטיל אימה.

הרבי קיבל את הקהל בחדר ספרים פשוט ביותר, שבו שולחן פשוט עם כמה כסאות ישנים, בלי שום פאר והדר ובלי רעש. הוא לא עשה מעצמו "מצב", הוא לא עשה "רעבישע זאכן". כל התנהגותו היתה בפשטות נדירה ובטבעיות, ותמיד הרגשתי בנוח לדבר עמו.

אולם בו בזמן **"וראשו מגיע השמימה"**, ראו בחוש על הרבי שהוא גבוה משכמו ולמעלה, ראו אצלו רוממות ורצינות מיוחדת, הרבי לא היה מונח בשום עניני עולם הזה. הרבי חי בדביקות עם הקב"ה, ולא חיפש כלל איך לעשות פרסום מהחסידות שלו, הרבי לא חיפש לבנות את עצמו ואת בניו, הוא היה מופשט לגמרי מכל העיניים הללו, מעלה זו תפסה אותי מאוד!...

שאלתי פעם את ידידי הרב החסיד הנעלה מו"ה יהושע חיים קאסטן שליט"א, משב"ק של כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא זי"ע, האם יש לו איזה "אויסטערלישע מעשה" (סיפור מיוחד - יוצא מן הכלל) אודות מידותיו הנאצלות של הרבי זי"ע.

ענה לי רבי יהושע חיים: הנה אצל אדם רגיל, יכול להיות לפעמים הנהגה מיוחדת - יוצאת דופן, ויש מה לספר. אצל הרבי שום דבר לא היה בגדר "יוצא מן הכלל", כל הנהגתו היתה מיוחדת ומעוררת השתאות, **הכל היה בגדר "יוצא מן הכלל"...**

באידיש

מענטשן האבן מיך געפרעגט, היות אז איך האב געהאט א מורא'דיגע נאנטקייט ביי כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא זי"ע, ווי אזוי טייטש איך אפ דעם רבי'ן מיט איין ווארט - מיט א פסוק, מיט א משנה, מיט א מאמר חז"ל, מיט אן אויסדרוק.

האב איך גענטפערט: אפצוטייטשן דעם רבי'ן מיט איין ווארט? ס'איז דא זייער אסאך מימרות און פסוקים, וואס מ'קען זאגן אויפן רבי'ן! "והאיש משה עניו מאוד" (במדבר יב, ג), "איש צדיק תמים" (בראשית ו, ט). א משנה? כמעט יעדע משנה אין מסכת "אבות" קען מען זאגן אויפן רבי'ן. אן אויסדרוק? "ונפשי כעפר לכל תהיה"...

נאר טאקע ווייל איך האב געהאט אזא נאנטקייט, איז דא א געוויסע פסוק, וואס מיט דעם טייטש איך אפ דעם רבי'ן. און די געוויסע מעלה וואס דער רבי האט געהאט, דאס האט מיך באנעמען זייער זייער שטארק, **"והנה סולם מוצב ארצה וראשו מגיע השמימה"** (בראשית כח, יב).

דער רבי זי"ע איז געווען א בחינה פון **"מוצב ארצה"**, דער רבי איז געווען שפיץ נארמאל! צוגעלאזן, געשמאק, נאטורלעך, וועלטלעך. דער רבי האט פארשטאנען גוט אן עסק, ער האט פארשטאנען א ווערטל, ער האט נישט געווארפן קיין אימה.

דער רבי האט אויפגענומען אין א פשוטע ספרים שטוב, מיט א פשוטע טיש און א פאר אלטע בענקלעך. ער האט נישט געמאכט קיין "מצב", ער האט נישט געמאכט קיין רעבישע זאכן. זיין גאנצע הנהגה איז געווען מיט א זעלטענע פשטות און נאטירלעכקייט, אן קיין וועזן, אן קיין רעש, איך האב מיך געפילט זייער באקוועם צו רעדן מיט אים.

אבער, אין די זעלבע צייט, איז **"וראשו מגיע השמימה"**, מ'האט געזען אז דער רבי איז "משכמו ולמעלה", א געוויסע העכערקייט, א געוויסע ערנסקייט. דער רבי איז נישט געלעגן אין קיין שום עולם הזה'דיגע ענינים, דער רבי האט געלעבט מיטן אייבערשטן, ער האט נישט געזוכט צו פאמפען זיין חסידות, ער האט נישט געזוכט אויפצובויען זיך און זיינע קינדער, ער איז געווען אינגאנצן אויסגעטון פון די אלע סארט זאכן. אט די מעלה, האט מיך זייער שטארק געכאפט...

איך האב אמאל געפרעגט ידידי הרב החסיד הנעלה מו"ה יהושע חיים קאסטן שליט"א, משב"ק פון כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא זי"ע, צו ער האט עפעס אן "אויסטערלישע מעשה", צו דערציילן וועגן דעם רבינ'ס "מידות".

האט ער גענטפערט: ביי א געווענדליכער מענטש, קען זיך מאכן אמאל אן אויסטערלישע הנהגה, איז דא וואס צו דערציילן. ביים רבי'ן איז גארנישט געווען "אויסטערליש", די גאנצע הנהגה זיינע איז אזוי געווען, **אלעס איז געווען אויסטערליש...**

איזהו מכובד

מתוך דברי הספד

על מרן הגה"צ רבי מתתיהו סלומון זצ"ל

משגיח ביהמ"ד גבוה דלייקווד

ביום רביעי שעבר (פרשת שמות), כ"ב טבת (תשפ"ד), נסתלק מעמנו לגנזי מרומים, המשגיח המרומם והנעלה, הגה"צ רבי מתתיהו סלומון זצ"ל.

ידוע ומפורסם הדבר, שהמשגיח היה אהוב ונערץ על כל אחד ואחד, והיה מקובל על כל גווני הקשת של היהדות החרדית, אצל כל הקהילות וכל החצרות. הוא היה מגדולי יהדות ליטא, אולם כל שכבות הציבור, הן הציבור החסידי והן הספרדי והן המודרני, כולם כאחד התחשבו בדעת תורתו.

זכיתי לבקר בהיכלו כמה פעמים, ובהזדמנויות אלו ראיתי מקרוב איך שהוא מקבל פניות בטלפון מקרית יואל, ירושלים, וויליאמסבורג. מכל שדרות הציבור פנו אליו לשמוע את דעתו, ולדרוש בעצתו.

איך זכה המשגיח לזה? יתכן שסיבת הדבר הוא, מכיון שכל אחד ואחד, יהיה מי שיהיה, היה אהוב ומקובל אצל המשגיח, לא דווקא מי שהלך על פי דרכו בעבודת ה'. לא היה אצלו שום נפקא מינה בין חסיד לליטאי, ולא היה אצלו שום הבדל בין ספרדי לאשכנזי. כל אחד היה חשוב אצלו, וכל אחד **הרגיש** שהמשגיח מחשיב את דרכו בעבודת ה'.

בשבת קודש העל"ט (פרשת ויחי), ח"י טבת, חל יומא דהילולא רבא של הרה"ק בעל "בני יששכר" זי"ע. ידוע לכל ספריו הקדושים של ה"בני יששכר" נתקבלו באהבה ובחיבה בכל תפוצות ישראל. ה"בני יששכר" היה מפורסם בכל קהילות ישראל, בכל העדות והחוגים, ושמעו הולך בכל המדינות, מסוף העולם ועד סופו.

אפילו בימינו, לאו דווקא אלו שנתגדלו על ברכי החסידות, הם אלו שמעיינים בספריו ובתורתו, אלא אפילו ליטאים, מודרנים, ספרדים, כולם יודעים לספר בשבחו של ה"בני יששכר". מדוע זכה ה"בני יששכר" לכך?

אמרתי בשמו של הגה"ח רבי ברוך גריפל שליט"א, משפיע רוחני בקהילת באבוב בירושלים עיה"ק, שיתכן לומר בטעם הדבר, דהנה בנוסח ה"לשם יחוד" שקודם הדלקת נרות חנוכה, אשר תיקן ה"בני יששכר", אנו יכולים להבין ולראות אפס קצהו מי היה ה"בני יששכר".

וזה לשון ה"בני יששכר": והנני עושה על דעתם ועל כוונתם, **ועל דעת כל הצדיקים והחסידים שהיו באותו הדור**, שהשפעת להם נסיך וזכו לאור באור החיים, **ועל דעת כל הצדיקים והחסידים שבדורותינו...**

ה"בני יששכר" החשיב את הצדיקים שהיו **בדורו**, ואף פעם לא ביטל איזה רבי או צדיק שהיה חי בימיו, מעולם לא אמר "היינט איז נישט דא מיט וועמען צו גיין צום טיש" [היום אין לנו עם מי לגשת אל השולחן] היום אין לנו את ה"בעל שם הקדוש", היום אין לנו את ה"מגיד", אין לנו כלום... לא ולא! אלא אלו הצדיקים שהקב"ה שתל בדורנו, **אותם** צריכים אנו להחשיב, ואליהם צריכים אנו להכניע את עצמנו, **"ועל דעת כל הצדיקים והחסידים שבדורותינו"**.

אצל מרן המשגיח זצ"ל ראינו איך שהחשיב עד למאוד את הצדיקים שבדורנו. המשגיח מעולם לא דיבר בביטול על צדיקי דורנו, מעולם לא שמענו ממנו שהיום אין לנו כבר עם מי לגשת אל השולחן.

פעם הייתי נוכח בביתו של המשגיח, בשעה שכ"ק אדמו"ר מסקולען זי"ע הגיע אליו לביקור. בשעת הביקור, עמדתי והתבוננתי איך ששני גדולי ישראל אלו יושבים יחדיו ומשוחחים.

המשגיח ישב ליד הרבי מסקולען בהכנעה עצומה, מתוך ביטול ויראת הכבוד. משך כל זמן הביקור שאל "וואס האלט דער רבי וועגן דעם?" "וואס זאגט דער רבי צו דעם?" [מה סובר הרבי לגבי ענין פלוני? מה דעת קדשו בענין פלוני?] וכל הגה שיצא מפי קדשו של הרבי מסקולען, שתה המשגיח בצמאון נפלא.

אשר על כן יתכן, שלזה זכה מרן המשגיח שנתפרסם בכל קצוי תבל. בעת שהמשגיח חיוה את דעתו או הורה באיזה ענין, נתקבל הדבר ללא עוררין אצל כל הציבור, בכל מדינות המלך, מקום אשר דבר המלך - מלכו של עולם - ודתו מגיע.

המשנה במסכת אבות (פרק ד' משנה א') אומרת "איזהו מכובד המכבד את הבריות". המשגיח זצ"ל היה רגיל לומר משמו של הגאון רבי חיים שמואלביץ זצ"ל, ראש ישיבת מיר: דער וואס רעט זיך איין אז מ'קען זיין א "מכובד" אויף אן אנדערע אופן [מי שמדמה בליבו שאפשר להיות "מכובד" באופן אחר], הרי הוא "טועה בדבר משנה!" אלא **זו** הדרך היחידה...

המשגיח זצ"ל מעולם לא היה "טועה בדבר משנה", אלא כל ימיו חי עם דברי המשנה הללו **כפשוטו ממש**, כדת וכהלכה, ולכן היה המשגיח "איש מכובד"...

אנא אנא אנא

לאחרונה יצא לאור הגליון "נועם שיח", עם הכותרת "דאס פינטעלע איד" (פרשת אמור תשפ"ג, מס' 227), ובו הופיע ווארט נפלא מאוצרו של ידידינו המשפיע המפורסם הגאון הצדיק רבי אלימלך בידרמן שליט"א. תוכן הווארט היה: למה אצל עמלק יש מצוה של "מחיית עמלק", ואילו אצל פרעה אין אנו מוצאים שום מצוה למחות את זכרו?

ומתוך רבי אלימלך, דהנה פרעה אמר "מי ה' אשר אשמע בקולו"? אַ מענטש זאגט אזוי "מי ה'?" איז ער סתם א שוטה! אין לנו עסק במשוגעים! אבער עמלק איז געקומען און געזאגט: ווער **ביסטו**?? דו ביסט גארנישט! דער אייבעשטער איז נישט פארנומען מיט דיר! דו ביסט שוין א צופייפטער! "ויזנב בך", דו ביסט שלעכט! די גאנצע תכלית פון עמלק איז מייאש צו זיין דער מענטש, איז ממילא "תמחה את זכר עמלק!" ועיי"ש יותר באריכות.

[כשאדם אומר "מי ה'?" הרי הוא סתם שוטה! אין לנו עסק במשוגעים! אבל עמלק בא ואמר: מי אתה?? אין לך שום תקווה!! אתה לא שוה כלום! הקב"ה אינו מתעסק עמך כלל! "ויזנב בך", אתה אדם רע! כל התכלית של עמלק הוא לייאש את האדם, ולכן נצטוינו בתורה "תמחה את זכר עמלק"!]

בעקבות כך ניגש אלי הרה"ג ר' נטע פורמן שליט"א מחשובי המשפיעים בעיר התורה לייקווד, ואמר לי שהוא רוצה להוסיף על זה הוספה נפלאה.

וכך אמר לי: ס'איז באקאנט די ניגון וואס אלע זינגען "אנא עבדא דקודשא בריך הוא", און ווען מ'זינגט דאס, זאגט מען איבער עטליכע מאל דאס ווארט "אנא", "אנא אנא אנא עבדא דקודשא בריך הוא, אנא אנא אנא עבדא דקודשא בריך הוא".... פארוואס זאגט מען איבער דאס ווארט "אנא" עטליכע מאל? פארוואס זאגט מען נישט איבער דאס ווארט "עבדא" אויכעט עטליכע מאל?

[ידוע ומפורסם הניגון שכולם שרים "אנא עבדא דקודשא בריך הוא", וכשרים ניגון זה, חוזרים כמה פעמים על התיבה "אנא", "אנא אנא אנא עבדא דקודשא בריך הוא, אנא אנא אנא עבדא דקודשא בריך הוא".... וצריך להבין למה כופלים כמה וכמה פעמים דייקא את התיבה "אנא"? ולמה אין כופלים את התיבה "עבדא" גם כן?]

האט ער געהערט נאכזאגן פון הגאון הצדיק רבי יהודה סגל זצוק"ל, דער מאנטשעסטער ראש ישיבה, וואס האט געזאגט: ווייל דער דגש וויל מען לייגן אויף דעם "אנא"! נישט אויף די "עבדא"! "אנא עבדא", איך בין דיין קנעכט!!!...

[ואמר לי ששמע בשם הגאון הצדיק רבי יהודה סגל זצוק"ל, ראש ישיבת מאנטשעסטער, שביאר הכוונה בזה: כי את הדגש רוצים ליתן דייקא על ה"אנא"! ולא על ה"עבדא"! "אנא עבדא", אני העבד שלך!!]...

"המשפיע" בנועם שיח

דברי שבה והערצה אודות הגליון "נועם שיח" מאת הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א בסעודת מוצאי יוה"כ תשפ"ד

באידיש ובלשון הקודש

דער סאנטובער רב, בעל "נועם שיח", איז אין דעם היינטיגן דור דער "שר האלף" – אויב נישט מער – אויף צו באלייכטן, אריינצוברענגען דעם "נועם שיח" – דעם זיסן שמועס. דער וואס מאכט עס אויף כאַפּט א שמיכל. ער הייבט אויף די וועלט. הרב מסאנטוב, בעל "נועם שיח", הוא בדור הזה "שר האלף" – אם לא יותר – להאיר עיני ישראל, להחדיר בהם את ה"נועם שיח" – את השיחה הנעימה. מי שרק פותח את הגליון – מיד הוא מתייך. הוא מרומם את העולם

דער וואס נעמט דעם "נועם שיח" אין דער האנט, קען עס נישט פארמאכן! – א שווערע פראבלעם... מי שנוטל לידידו את ה"נועם שיח", אינו יכול לסגרו ולהניחו מידידו – זו בעיה קשה...

דער "נועם שיח" איז מחזק נישט נאר געזונטע מענטשן, נאר אויך מענטשן אין "מושב זקנים". דער רב איז געגאנגען היינט – יום הקדוש נאכמיטאג – צום "מושב זקנים", מחזק צו זיין אידן און צו דאווענען מיט זיי – "אשרי הדור אשר אלו הם רבניו!" ה"נועם שיח" מביא חיזוק לכולם, לא רק לאנשים בריאים, אלא גם לאלו האנשים שמתגוררים ב"מושב זקנים". הרב הלך היום – בצהרי יום הקדוש – אל ה"מושב זקנים", כדי לחזק את היהודים הנמצאים שם ולהתפלל עמם – "אשרי הדור אשר אלו הם רבניו!"

דער "נועם שיח" איז איינס מער מוראדיג ווי דעם צווייטן. הגליונות "נועם שיח", כל אחד מהם יותר מיוחד מקודמו. כאשר קיבל את הגליון "נועם שיח" שהופיע לכבוד "שבת שובה", ונדפס בארץ ישראל, הגיב: דער מענטש שלאפט נישט... האדם אינו ישן...

כאשר קיבל את הגליון "נועם שיח" שהופיע לאחר הסתלקותו של כ"ק אדמו"ר הגה"ק מראחמיסטריווקא ז"ע, ראה את התמונה שהופיעה שם (מס' 235, עמוד 4), והראה אותה להנוכחים והגיב: איר זעט א בילד? א בילד איז מער ווי מאה עדים... הנכם רואים את התמונה!? תמונה הוא יותר ממאה עדים...

מרבִּים בשמחה

שמעתי מכ"ק אדמו"ר מסקולען-לייקווד שליט"א, בשם זקיני הרה"ק בעל "נועם אליעזר" מסקולען זי"ע, שאמר לבאר את דברי חז"ל (מס' תענית דף כ"ט עמוד א') "משנכנס אדר מרבִּים בשמחה", דלכאורה, איך שייך לצוות על כך, אולי אין לאדם שמחה כלל, ואז הרי אין שייך **שירבה** בשמחה, כי אם אין ליהודי שמחה איך יוכל "להרבות" בשמחה?

אלא מאי, מוכרח להיות שהקב"ה נותן ומשפיע שמחה. ועל זה אומר הקב"ה "משנכנס אדר מרבִּים בשמחה", היינו על השמחה שנתתי לך, תרבה ותוסיף עוד ועוד שמחה.

אמרו חז"ל (שם) אמר רב יהודה בריה דרב שמואל בר שילת משמיה דרב כשם שמשנכנס אב ממעטין בשמחה, כך משנכנס אדר מרבִּין בשמחה. אבל אנו מוצאים נפקא מינה בולטת ביניהם, לגבי חודש אב מפורש במה צריך למעט בשמחה, משא"כ לגבי חודש אדר אין כתוב במה להרבות בשמחה, אלא רק בכלליות "משנכנס אדר **מרבִּים** בשמחה", באיזה אופן שיהיה.

שמעתי בזה ווארט נפלא, מכ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-ירושלים שליט"א, שביאר את הענין על פי משל. דהנה כשאדם אינו בקו הבריאות ל"ע, והוא צריך לקחת תרופה לרפואה, אזי נחוץ מאוד שיברר אצל הרופא כמה בדיוק הוא צריך לקחת מן התרופה, וידקדק לעשות כפי ההוראות, כי אם יקח ח"ו יותר ממה שהוא צריך, הוא עלול להגיע מזה לידי סכנת נפשות ואף לידי מיתה ר"ל.

לעומת זאת, כשאדם לוקח וויטמינים כדי לחזק את גופו, אזי אפילו אם הוא לוקח יותר מן המומלץ, אין זה נורא כל כך. בודאי שאין כדאי לקחת יותר מידי באופן מוגזם, אבל אפילו אם יקח יותר מן המומלץ לא יבוא מזה לידי סכנת נפשות.

לכן, כשחז"ל אמרו "משנכנס אב ממעטים בשמחה", כתבו במפורש כמה צריך למעט, כי אם האדם ימעט ח"ו יותר מזה, הוא עלול לבוא לידי סכנת נפשות. אבל "משנכנס אדר מרבִּים בשמחה" בלי גבול ושיעור, עד כמה שידו מגעת...

מתוך שיחה בניחום אבלים

מאת הגאון האדיר רבי שאול אלתר שליט"א

אצל מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א

על פטירת אחותו הרבנית מסקווירא ע"ה

ראש הישיבה: היה בירושלים 'אשכול', הוצאת ספרים, יהודי וויינפלד.

הרבי מוויז'ניץ: כן, וויינפלד.

ראש הישיבה: הוא חיתן, הוא שלח בדואר הזמנה לאבא [הפני מנחם]. בדרך כלל לא היה מגיע, שולחים הזמנה, ואומרים בטלפון "מזל טוב". כאן אבא כן הגיע. האיש הזה מאד התפלא, הם לא היו קרובים או חסיד גור.

אבי אמר: לפני זמן מועט הגעתי לניחום אבלים אצלכם, אני לא רוצה שכל ההיכרות [קענענשאפט] שלנו יהיה עם "ניחום אבלים", אני רוצה שההיכרות בינינו תהיה בהגעה לשמחות. אני אומר: **פה רוצים לבוא להרבי לשמחות וחתונות**, בוודאי, לא לניחום אבלים - לבוא לשמחות עם לבבות שמחים. דער רבי באשטייט? יא, ס'איז בסדר? [הרבי מסכים? כן, זה בסדר?.....]

הרבי מוויז'ניץ: כן. כן....

ראש הישיבה: הציבור אומר שהרבי צריך כח. רבים צריכים לו! זה ה"רבי של כלל ישראל". אני מוחה שאומרים "וויז'ניצער רבי", אני מוחה, הרבי הוא "רבי של כלל ישראל". אני למדתי מהרבי **וותרנות**, ואני למדתי מהרבי **סבלנות**, זה לא של וויז'ניץ, 'דלכון אמרא? דלהון היא' (סוכה מד.), זה **רבי של כלל ישראל!**

כ"ק אדמו"ר מקאסוב זצוק"ל דער לעצטער טיש

שבוע זה ש"ק פרשת שלח, כ"ג סיון תשפ"ד הוכה כלל ישראל במכה קשה, עם הסתלקותו לשמי מרומים של ידיד נפשי ש"ב, כ"ק אדמו"ר מקאסוב זצוק"ל. הרבי היה "לייכט-טורעם" [מגדלור], א אמת'דיגע "שרגא המאיר" לאלפי אלפים מישראל שהלכו לאורו. זהו אבידה שאין לה תמורה.

אבל יחיד עשי לך. מלבד שהיינו קרובי משפחה, גדלנו יחדיו בבארא פארק באותו הרחוב בסמיכות. היה בינינו קירבה גדולה, והיות שלא היו לי אחים, הייתי תמיד מביט אחריו כעל אחי הגדול.

לעתים קרובות היה הרבי זצ"ל ועמו אחיו להבחל"ח ידי"נ ש"ב הגה"צ מזאלישטשיק שליט"א, באים לביתינו לשחק יחדיו אחר גמר הלימודים בתלמוד תורה. כמו כן הייתי "בן בית" בבית הוריו של הרבי זצ"ל, היות שאמי מורת' ע"ה ניהלה רבות בשנים את חנות הבגדים של הרבנית מקאסוב ע"ה, אמו של הרבי זצ"ל.

במקום שהתגוררנו לא הניחו לנו לעשות "סוכה". ולכן במשך כל השנים היינו טועדים - הוריי ע"ה ואני - את סעודות חג הסוכות יחד עם ש"ב כ"ק אדמו"ר מקאסוב-זאלישטשיק הרה"צ רבי אברהם יהושע העשיל האגער זצ"ל והרבנית ע"ה, ושני בניהם, הרבי זצ"ל, ואחיו יבדלחט"א הגה"צ מזאלישטשיק שליט"א.

אחר נישואיו, התגורר הרבי בארץ ישראל במשך תקופה קצרה, ולאחר מכן התגורר בבארא פארק בסמיכות אלינו. במשך כל השנים שורה בינינו קירבה עצומה, הרבי היה משתתף כמעט בכל השמחות במעונונו. גם בשנה שעברה (תשפ"ג), הגיע הרבי ללייקווד, לפאר בהשתתפותו את שמחת החתונה של בתי תחת' כשהוא מלווה בבגדי שבת.

אחר פטירתו של אבי ז"ל, לא יכלה אמי ע"ה להתגורר לבד. וכיון שלא רצתה לעזוב את בארא פארק, על כן במשך תקופה מסויימת התגוררה בביתה של הרבנית מקאסוב ע"ה, אמו של הרבי זצ"ל, עד שעברה לגור בביתינו בלייקווד.

הרבי זצ"ל ביקר בביתינו כמה פעמים. כשעברתי להתגורר בביתי, קבע הרבי את המזווה בפתח הבית, כמו כן השאיר רושם עז בביקורו בבית מדרשינו. כאשר עסקנו בבניית המקוה, הגיע הרבי לבדוק את המקוה, ועיין בתוכנית הבניה. כמו כן הגיע לבקר את אמי ע"ה בעת מגוריה בביתינו.

"מה" מצעדי גבר כוננו" (תהלים ל"ז, כ"ג), בשב"ק פר' אחרי העעל"ט (תשפ"ד) שהיית בבארא פארק. והיות שכבר זמן רב לא הייתי ב"טיש" של ידי"נ ש"ב האדמו"ר מקאסוב, על כן החלטתי ללכת לבילל שב"ק להשתתף בעריכת שולחנו הטהור.

כאשר ביררת, נאמר לי שהרבי יכנס א"ה לעריכת השולחן בשעה 11:30, והשולחן יהיה קצר מאוד, מפני חולשת גופו הטהור. באתי לשם בזמן המיועד, והציבור המתנין קרוב לשעה עד שהרבי הגיע.

הרבי הגיע בכסא גלגלים, אבל לבית המדרש נכנס על רגליו. חיל ורעדה אחזוני בראותי את גודל חולשתו של הרבי זצ"ל, גופו הטהור היה כחוש ומצומק.

כאשר הרבי זצ"ל הבחין בי, חיך אלי חיוך רחב ונענע בראשו בחזקה (טרם שנכנס הרבי אמרו לי שלא נותנים שלום ביד מפני מצב בריאותו של הרבי). הרבי הושיבני על ידו, ולצידו השני ישב אחיו ידי"נ ש"ב הגה"צ מזאלישטשיק שליט"א.

היה ניכר שהרבי מתאמץ המבש למעלה מכוונותי, עריכת השולחן נמשכה כשעה ומחצה. הרבי זצ"ל בער כאש להבה, ובתערת אש קודש עשה תנועות בידו הקדושות. לא היה לו כח לזמר, ואף לא אמר "תורה". לא היה לו קול, והוצרך להראות בתוך הסידור איזה ניגונים להתחיל.

בין השאר, הורה הרבי זצ"ל לשורר הרבה מניגוני הימים הנוראים, "חמול" וגם "אין קצבה", ועוד הרבה ניגונים. לא נתנו "לחיים", לא עברו לומר "א גוט שבת", הרבי זצ"ל אף לא חילק "שיריים".

כאשר הסתיימה עריכת השולחן, חיך אלי הרבי זצ"ל שוב חיוך רחב ונענע בראשו בחזקה, ויצא מבית המדרש. מי מילל ומי פילל אז, שוהו ה"שולחן הטהור" האחרון של הרבי שנוכה לחזות בעבודת קדשו בהאי עלמא. מי מילל ומי פילל אז, שבחיוכו הרחב ובענועו הראש הוא נפרד ממני...

מחיה געווען דעם טאטן

כשהלכתי לנחם את בניו של כ"ק אדמו"ר מקאסוב זצ"ל, אמר לי בנו יקירו הרה"צ רבי אהרן שליט"א: א גרויס'ן "ישר כח" פאר'ן מחיה זיין מיין טאטן! [ישר כח גדול על שהחית את אבא]...

הבעתי את תמיהתי "איך אים מבש למעלה געווען? ער האט מיך מחיה געווען?! [האם אני החייתי אותו? הלא הוא החיה אותי]. אמר לי רבי אהרן: בכל פעם שהיה מגיע אליו גליון "נועם שיח", היה עובר עליו מרישא לסיפא, ומאוד נהנה מהתוכן המלא וגדוש, ופעמים רבות חזר על פנינים יקרים שראו ב"נועם שיח"...

אני כבר מרגיש יותר טוב

כשיצאתי מניחום האבלים, פגשתי את כ"ק אדמו"ר מסקולען שליט"א (מרו ישעי' יעקב בן רייזל לרפ"ש). להרבי היה שני צינורות בתוך אפו, אשר היו מחוברים לבלון חמצן על גלגלים, שהגבאים הובילו יחד עם הרבי. עצרתי, ודרשתי בשלום הרבי, ואח"כ אמרתי להרבי: איך וויל בעטן פון דער רבי א "טובה", איך בעט אז דער רבי זאל זיין געזונט [אני רוצה לבקש "טובה" מאת הרבי, אני מבקש שהרבי יהיה בריא]...
 חי"ך הרבי ואמר: נו, ס'איז דאך "אין מסרבין" (עי' פסחים דף פ"ו עמוד ב) (נו, זה היה בגדר "אין מסרבין")...
 נתתי להרבי כמה גלינות של "נועם שיח", והרבי הביע את קורת רוחו ונענה: איך פיל שוין בעסער! [אני כבר מרגיש יותר טוב]...

ארויסגעפירט פון בית המדרש

בשעת הלווייתו של כ"ק אדמו"ר מקאסוב זצוק"ל בעיר מאנסי, שנערכה על יד בית המדרש הגדול דוויזשניץ, שרר בחוץ חום כבד מאוד, ובנוסף שרר שם הלחץ זו הדחק. באמצע הלוויה חשתי ברע ל"ע, ובמהרה הכניסו אותי לבית המדרש, שם טיפלו בי אנשי ה"הצלה".
 אחר שעשו את הבדיקות, הביאו אנשי ה"הצלה" אלונקה, והוציאו אותי אל מחוץ לבית המדרש, והובילו אותי לבית החולים עם "אמבולנס". לבית החולים שכתי כשעה שעות, עד שנתייצב המצב ב"ה, ושיחררו אותי לביתי. ביום המחרת, אחר שלא הייתי בשעת הקבורה של הרבי זצ"ל, ניגשתי אל הקבר הטרי. מה מאוד נשתוממתי לראות שם כמות גדולה של נרות וקוויטלאך, וכל הזמן באו עוד ועוד אנשים.
 אחד אמר לי מליצה מרה, ואני חוזר עליה בפקודת הקודש, של כ"ק אדמו"ר רבי דוד מלעלוב שליט"א, אשר ציוה עלי שתמיד אשתדל להביא חיך על פניהם של בני ישראל...
 וכה היו דבריו: הוא שמע איך ששני אנשים משוחחים ביניהם אודות הלווייתו של האדמו"ר מקאסוב זצ"ל. האחד שאל את השני: וואס איז געווען ביי די לוויה אין מאנסי, מ'האט אריינגעפירט דעם "ארון" אין בית המדרש? [מה היה בשעת הלוויה באמאסי, האם הכניסו את ה"ארון" לתוככי ביהמ"ד]. ענה לו השני: ניין, אבער כ'האב געזען ווי פונעם בית המדרש פירט מען ארויס דעם סאנטוב'ער רב [לא, אולם ראיתי שמוציאים מביהמ"ד את הרב מסאנטוב]...
 ❖ ❖ ❖

גרויסע שיך

האדמו"ר החדש מקאסוב, ש"ב הרה"צ רבי מנחם מענדיל שליט"א, התאונן בפני ואמר "איך ווייס נישט וואס צו טון, איך קען נישט אנפילן אזעלעך גרויסע שיך!" [איני יודע מה לעשות, איני יכול למלא נעליים גדולות כאלן]...
 אמרתי לו: דו דארפסט נישט אנפילן דיין טאטנס'ן שיך, דו דארפסט גיין מיט די **אייגענע** שיך, דו גייסט ממילא נישט קענען אנפילן דיין טאטנס שיך, און נישט דאס פארלאנגט מען פון דיר. דער "עולם" איז הונגעריג! א איז וואס דאוונט אין "קאסוב" האט מיר דערציילט, אז די לעצטע פאָר וואכן, וואס דער רבי איז נישט געווען געזונט, און ער איז נישט אריינגעקומען אין בית המדרש, האט דער עולם גע'חלשט צו הערן אַ גוט ווארט! מן השמים האט מען אויף דיר ארויפגעלייגט דעם תפקיד, ממילא דארפסטו זיך גוט אונטערגארטלען, און גוט צוגרייטן, און פיטערן דעם "עולם", און געבן צו עסן און צו טרינקען עד כפי **שידך** מגעת!
 [אינך צריך למלא את הנעליים של אביך, אתה צריך לילך עם הנעליים שלך. בכל אופן לא תוכל למלא את הנעליים של אביך, ולא את זה דורשים ממך. העולם רעב, יהודי שמתפלל בקאסוב סיפר לי, שבשבועות האחרונים שהרבי לא היה בקו הבריאות ולא הגיע לבית המדרש, הרגישו העולם עילפון לשמוע מילה טובה. מן השמים הטילו עליך את התפקיד, ממילא צריך אתה לחגור את עצמך היטב, ולהתכונן היטב, ולהאכיל את ה"עולם" עד היכן **שידך** מגעת]...
 סיפרתי לו שבשב"ק פרשת אחרי העל"ט (תשפ"ד) שהיתי בבארא פארק, ובדרך אגב השתתפתי בשולחן הטהור שערך אביו, שזה היה השולחן האחרון שערך בהאי עלמא.
 קודם שבת קודש התקשרתי אל אברך ממתפללי בית מדרשינו, וביקשתי ממנו שבשבת זו יאמר "שלוש סעודות תורה". אמר לי האברך "איך קען נישט מיט אייך קאמפיטן" [איני יכול להתחרות עמכם], אמרתי לו "דו דארפסט נישט מיט מיר קאמפיטן! ווען איך בין נישט דארט דארף אַ צווייטער דאגון" [אינך צריך להתחרות עימי, כשאיני נמצא שם, צריך אחר לומר "תורה"]...
 ❖ ❖ ❖

ה"ממלא מקום" האמיתי

כשיצאתי מניחום אבלים, אחר הסתלקותו של כ"ק אדמו"ר מקאסוב זצוק"ל, שאלני אחד "נו, מי ה"ממלא מקום" האמיתי?"
 עניתני לו "כלל ישראל", אם כל אחד ישפר את מעשיו במקצת, וכל אחד יוסיף קצת "תורה" - עבודה - גמילות חסדים, אז אולי נוכל כולנו יחד למלא את החלל העצום...

שלוש סעודות או חמש סעודות??

מוצש"ק שמיני תשפ"ד - בהיכל ביהמ"ד הגדול דקריית טאהש

ברשות כ"ק מרן הרבי שליט"א

ברצוני לספר סיפור נפלא: לפני הרבה שנים הגעתי לכאן לשהות במחיצת קדשו של מרן הרה"ק זי"ע. כשנכנסתי בקודש פנימה אצל הרבי, אמרתי להרבי שאני רוצה לקבל קאפל [כיפה] מאת הרבי. הרבי ביקש מאחד הגבאים שיכנס לחדר השני להביא משם כיפה לבנה. בעת שהגבאי היה בחוץ, אמרתי להרבי "רבי! הרי אני רוצה כיפה שאני יודע באמת שהרבי הלך עם זה, וואס ווייס איך וואס ער גייט מיך ברענגען [מה אני יודע מה הגבאי יביא לי]... וחי"ך הרבי זי"ע.

הגבאי חזר ונכנס לחדר עם הכיפה בידו, ואז לתדהמתי, הרבי מוריד מהראש את הכובע, ומוריד את הכיפה מאת ראשו הקדוש, ומיד לובש את הכיפה שהגבאי הביא, ונותן לי את הכיפה שלבש על ראשו הקדוש לפני רגעיים אחדים, והרבי מחי"ך בהנאה ואומר לי "נו, יעצט איז גוט?" [עכשיו טוב?]...

כשיצאתי מחדר הרבי, לבשתי על ראשי את הכיפה שנתן לי הרבי, אך מיד הייתי צריך להורידה מעל ראשי, וייל דער קאפל האט געברענט! [הכיפה הייתה רותחת], והרגשתי כאילו יצאה הכיפה מכבשן האש... ב"ה שהנני זוכה ללבוש את הכיפה הזאת בימים הנוראים, ראש השנה היום הקדוש והושענא רבא, ובניי שיחיו הלכו להחופה מלובש עם הכיפה הזאת. היום הכיפה קצת הצטננה...

אני רוצה לספר עוד סיפור נפלא ששמעתי מידידי ש"ב הרה"ח ר' שלום מיכל ארגעל שליט"א, יד ימינו של הרה"ק זי"ע, וכך סיפר:

בעת עריכת השולחנות הטהורות של הרבי זי"ע, היה יושב מימין הרבי חתנו הגדול ה"ה כ"ק אדמו"ר מהאדאס שליט"א. פעם הגיע לשבת קודש א שיינער איד - הרה"ק בעל "אמרי חיים" מוויז'ניץ זי"ע היה אומר, "א שיינער איד איז א מיאוס'ער איד..." והלה הגיע לבית המדרש עוד בטרם עריכת השולחן, ומיד ניגש אל ראש השולחן והתיישב במקום המיועד לחתנו של הרבי - בצד ימין של הרבי - בלא שיכבדוהו לשבת שם.

הגבאים נכנסו לבית המדרש, וראו את האיש הזה יושב במקום המיוחד של האדמו"ר מהאדאס, וחשכו עיניהם, ועמדו אובדי עצות מבלי לדעת מה לעשות, שכן מצד אחד לא רצו לבייש את האיש הזה לומר לו שיקום ממקומו ולפנות את המקום לכבוד חתנו של הרבי, ומאידך גיסא אם הם לא יאמרו לו שום דבר, ויניחו לו לשבת שם, מה יעשו כשהאדמו"ר מהאדאס יגיע, האם יאמרו לו אז לקום ממקומו? - זה יכול לבייש אותו מאוד, על כן החליטו לא לעשות כלום ולהמתין עד שהרבי הקדוש יבוא.

הרבי זי"ע נכנס לערוך את השולחן, ועוד בטרם התחיל לומר "שלום עליכם", תפס על אתר מה שקורה כאן, ומיד ציוה לקרוא אליו את הגבאי, והורה לו ללכת מיד לבית חתנו ולומר לו בשמו, שהיות והוא מאוד צרוד בקולו - הייזעריג - ולא יוכל לקרוא למחרת בש"ק בבוקר בתורה כמנהגו מידי שבוע, על כן הוא מבקש ממנו שלא יבוא כעת לעריכת השולחן, רק ישאר בביתו ויכין עצמו היטב עם הקריאה של מחר כדי שיוכל לקרות בתורה במקומו. הגבאי עשה ככל אשר נצטווה מאת הרבי, הוא מסר לחתן הרבי את בקשת הרבי שישאר בביתו. וכך הוה, והכל **על מקומו** בא בשלום, כשאחת שיינער איד נשאר לשבת על המקום שהתיישב שם, ולא הוצרכו להזיזו ממקומו. ואכן למחר קרא האדמו"ר מהאדאס בתורה...

הייתי מגיע לכאן לפני שנים לחסות בצילו של מרן הרה"ק זי"ע בשבתות. הייתי מביא אתי גם את ידידי כשהיו קטנים, ואח"כ כשהיו ילדים גדולים, ואח"כ בימי בחרותם. עוד ישנם אנשים שזוכרים את ה"דריי לייקוואדער יונגעלעך" [שלושת הילדים מלייקווד] שהיו עומדים בשורה הראשונה על הארון הקודש למעלה בעת התפילה. לא היה זה דבר קל בימים ההם לבוא מלייקווד לקריית טאהש. הייתי נוסע ביום חמישי לבארא פארק, ומבארא פארק לקהנו את האוטובוס [באָס] ונסעו כל הלילה, והילדים ישבו על הבאָס והקיאו, והגענו לטאהש ביום שישי בבוקר כשהרבי זי"ע אומר תהלים. כך הייתי נוהג לעשות

במשך שנים רבות לפחות פעמיים או יותר בכל שנה ושנה.

אנשים שואלים אותי: הבנים שלי גדלו בלייקווד - בימים ההם אָ ליטווישע שטאַט [עיר ליטאית] כפשוטו - האיזור שאני מתגורר שם, אינו חסידישע געגנט [איזור חסידים]. הבחורים שלי למדו בליטווישע ישיבות [ישיבות ליטאיות], והיום הם אברכים חשובים, שטארקע חסידישע יונגעלייט בלעה"ר! ושאלו אותי "מהו סוד הדבר?". הנה ה"סוד" מתחיל לבילי שישי על הבאָס כשהם הקיאו בדרך לטאהש...

כבר הרבה זמן שלא הייתי כאן לשבת. שמעתי ב"ה הרבה גוטע גריסן, וחשבתי כמה פעמים שאני חייב להגיע כאן לחסות בצילו של הרבי שליט"א בשבת, כי אינו דומה שמיעה לראיה, ב"ה שהיתה לי כעת הזדמנות לשבות בצל הקודש בשבת קודש, ואני מוכרח לומר שנשתוממתי! הרבי שליט"א מנהל את העדה הקדושה בכח גדול וביד חזקה! ורואים בחוש ואף מרגישים את זה, ויכולים למשש בידיים, אז דער הייליגער רבי זי"ע איז דא!! [הרה"ק הוא כאן] הרבי זי"ע עומד ליד הרבי שליט"א ומלווהו על כל צעד ושעל! רואים את זה ומרגישים את זה! הכל מתנהל בלי שום שינוי כלל וכלל! הן ברוחניות והן בגשמיות! סיפרתי את זה למישהו היום אחר סעודה שלישיית, ושאל אותי הלה, "אבל אולי בכל זאת, אולי יש איזה שינוי?", אמרתי לו "תן לי לחשוב", ואחרי שחשבתי אמרתי לו "אכן יש חילוק אחד, הרבי זי"ע לא כיבד אותי אף פעם לברך על הכוס בשלש סעודות..."

ברם יש לי הערה אחת: למה קורין את זה כאן "שלש סעודות?", אתמול בלילה לבילי שבת קודש, היה לי כאן שתי סעודות, סעודה אחת אכלתי אצל הבעל אכסניה שלי חדב"נ הרבי שליט"א ה"ה הרה"צ רבי יואל יחיאל שליט"א, בנו של ידיד נפשי כ"ק מרן אדמו"ר מתולדות אהרן שליט"א, שהינן בשבילנו סעודה נפלאה בהרחבה גדולה, ואח"כ כשהגעתי לשולחן הטהור של הרבי שליט"א, נתן לי הרבי שירים מכל המאכלים, ומכל מאכל נתן לי צלחת גדולה נאה ומפוארת מלאה וגדושה במאכלי שבת, ואכלתי שוב סעודה שלימה. היום בשבת בבוקר זכיתי לסעוד אצל הרבי שליט"א, ומלבד מה שנתנו לי מנה לאכול את סעודת שבת, קיבלתי מאת הרבי מכל מאכל צלחת שלימה, בכמות גדולה יותר מהמנה שנתנו לי תחילה - צלחת דגים וצלחת טשולנט, וכך כל המאכלים. אז לפי החשבון כבר אכלתי ארבע סעודות. אז כעת ב"שלש סעודות", זה כבר אצלי הסעודה החמישית, והיו צריכים לקרוא לזה "חמש סעודות"...

אני רוצה לסיים בברכת הדיוט לקדם פני הקודש הרבי שליט"א, שהקב"ה יתן לו את הכוחות להמשיך לנהל את העדה הקדושה בכח גדול וביד חזקה, והרבי זי"ע יעמוד איתן לימינו, ויהיה בעדו ובעדו כולנו ובעד כל כלל ישראל מליץ יושר, וזנכה בקרוב לתחיית המתים ולראות שוב את הצורה הקדושה והמאירה, בביאת משיח צדקנו במהרה בימינו אמן.

היינט זאלסטו זיין אַ טאהש'ער

סיפר כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא-ספרינג וואלי שליט"א: לפני שנים רבות נכנסתי פעם לפנות בוקר לביהמ"ד הגדול וויזשניץ-מאנסי, קודם עלות השחר, וראיתי שם בחור הלבוש בבעקישט'ע, ומסתובב אנה ואנה מתוך סערת הנפש.

ניגשתי אליו ושאלתי אותו: מה קרה? ענה לי הבחור: חזרתי עכשיו מהעיר, משמחת חתונה אצל דודי, ואני עייף מאוד, ואין לי כח להישאר ער ולהתפלל בנץ החמה, מה אני יכול לעשות?

יעצתי לו שישאר ער לכל הפחות עד זמן "משיכיר", כדי שיוכל לקרות קריאת שמע, ואחר שיקרא קריאת שמע יניח עצמו לישון, וכאשר יקום, יתפלל תפילת שחרית.

מספר הרבי: אחר חצות היום ראיתי שוב את הבחור בביהמ"ד, והנה שוב הוא נראה נרעש ולא רגוע. ניגשתי אליו ושאלתי אותו "מה קרה?" ענה לי הבחור: עשיתי כמו שיעצתם לי, קראתי ק"ש, ואח"כ חשבתי לעצמי שאם אלך לישון במיטת לא אוכל לקום בזמן, ועל כן ישבתי לנוח בביהמ"ד והנחתי את ראשי על השולחן, כדי שכאשר הרבי (האדמו"ר מוויזשניץ ז"ע) יעמוד להתפלל יחד עם הציבור, בודאי אתעורר ואתפלל יחד עם הרבי.

למעשה, הייתי שקוע בשינה עמוקה, ולא שמעתי כלל שהציבור מתפללים, אף אחד לא העיר אותי, וכאשר קמתי ראיתי שהשעה כבר מאוחרת מאוד, אחר חצות, ואיני יודע מה לעשות? אם להתפלל עכשיו או לא. אמרתי לו שילך לשאול את הרבי כדת מה לעשות. המתנתי בחוץ, וכאשר הבחור יצא מאת הרבי שאלתי אותו "מה אמר לך הרבי?"

ענה לי הבחור: סיפרתי להרבי את כל הענין, שאני ממש אונס, ואיני יודע מה לעשות. אמר לי הרבי: היינט זאלסטו זיין א טאהש'ער חסיד! ס'איז דא א הייליגע איד דער טאהש'ער רבי, וואס ער דאוונט יעדן טאג זייער שפעט, ער דאוונט שחרית מנחה מיט מעריב אינאיינעם, איז היינט וועסטו זיין א טאהש'ער חסיד, און זאלסט גיין יעצט דאווענען [היום תהיה חסיד טאהש. יש יהודי קדוש הרבי מטאהש, שהוא מתפלל כל יום בשעה מאוחרת מאוד, הוא מתפלל שחרית מנחה וערבית בבת אחת, ולכן היום תהיה חסיד טאהש, ותלך עכשיו להתפלל]...

הוסיף הבחור: אמרתי להרבי "הרי אני וויזשניצ'ער חסיד"? השיב לי הרבי: היינט ביסטו שוין נישט קיין וויזשניצ'ער, זאלסטו זיין היינט א טאהש'ער [היום אתה כבר לא חסיד וויזשניץ, ע"כ היום תהיה חסיד טאהש]...

איך האב אים אפגענארט

סיפר לי כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מונטריאל שליט"א, שפעם אחת נכנס אל אביו הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ ז"ע, איזה בנן של קדושים, קרוב רחוק של הרבי, אשר עמד לפני נישואי אחד מילדי, והגיע להזמין את הרבי לשמחת החתונה.

הרבי בירך אותו בברכות לרוב, והתנצל בפניו שאינו יכול לבוא להשתתף בחתונה, היות שבלי עין הרע יש הרבה קרובים רחוקים, ואם יתחיל ללכת, יצטרך ללכת אל כולם, ולכן אינו הולך אל אף אחד.

אותו קרוב הפציר מאוד שהוא רוצה שהרבי יבוא להשתתף בשמחת החתונה, והרבי הסביר לו שיש ב"ה ריבוי של שמחות אצל קרובים רחוקים, ואם יתחיל ללכת אל כולם אין לדבר סוף. אבל היהודי לא הרפה, והמשיך להפציר את הרבי. אז אמר לו הרבי: נו, מ'זועט זען [נראה], ואותו יהודי יצא מחדרו של הרבי.

תיכף כאשר האיש יצא מאת הרבי, אמר הרבי: איך האב חרטה אויף דעם וואס איך האב זיך אויסגעדרוקט, ווייל איך האב אים אפגענארט, יעצט מיינט ער אז ס'איז דא א הוה אמינא אז איך גיי גיין, ס'איז שקר, איך האלט נישט ביים גיין! [אני מתחרט על מה שאמרתי, כי רמיתי אותו, עכשיו הוא חושב שיש הוה אמינא שאני אבוא, אבל זה שקר, איני רוצה ללכת]...

❖❖❖

עוד סיפר כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-מונטריאל שליט"א, שאביו הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ ז"ע, קרא אליו איזה יהודי, כדי לברר אצלו אודות איזה ענין. כאשר היהודי נכנס לחדר הרבי, נענה ואמר: פאר'ן רבי'ן גיי איך זאגן דעם אמת! [להרבי אני הולך לומר את האמת]. שאל אותו הרבי בפליאה: נאר פאר מיר זאגסטו דעם אמת, און פאר יענעם נישט?? [רק לי אתה אומר את האמת, ולאחר לא??]...

אין הקב"ה מבקש מן האדם רק...

ביום ראשון שעל"ט, ד' שבט (תשפ"ד), יום היארצייט של אבי מורי ז"ל, יצאתי לבית החיים כנהוג. לפני שיצאתי לדרך, נזכרתי שבשנה שעברה ביום זה, שרר קור גדול מאוד, ועמדתי בבית החיים בלי כפפות [הענטשקעס - gloves], עד שאחד מבניי שיחי' שהבחין בזה, הסיר את הכפפות שלו מידי ומסרם לי, כדי להקל עלי מן הקור. גם בשנה זו שרר קור גדול ביום זה, ועל כן - מתוך מחשבה שאיני רוצה להטריח את בניי - טרם הנסיעה לבית החיים, מיהרתי וקניתי לעצמי כפפות חדשות.

כשהגענו לבית החיים, ראיתי שבניי עדיין לא הגיעו, ועל כן לבשתי את הכפפות והתחלתי לומר תהלים. באמצע אמירת התהלים הבחנתי שבניי מגיעים, ועל כן פשטתי את הכפפות והנחתי אותם בצד, כדי שאוכל להכין עבורם ספרי תהלים ונרות. כשסיימתי להכין את הנרות רציתי ללבוש שוב את הכפפות, אבל הם נעלמו, התבוננתי הנה והנה, אולם הכפפות לא נמצאו, כאילו בלעתם האדמה. היו שם רוחות חזקות, ויתכן שהם נסחפו ברוח קדים עזה למרחוק.

בלית ברירה המשכתי לומר תהלים בלי הכפפות, וכאשר בני הבחין בכך, שלף את הכפפות שלו, ושוב מסרם לי כאשקד...

אמרתי לבני: דע לך, שהיום טרם יציאתי לבית החיים, נזכרתי במה שהיה כאן בשנה שעברה, והלכתי וקניתי לעצמי כפפות חדשות, כדי שלא אצטרך להטריח אותך. אבל כנראה, שמן השמים רוצים לזכות אותך במצות "כיבוד אב"...

ואכן בתנא דבי אליהו רבה (פרק כ"ז), אנו מוצאים לשון נורא "אין הקב"ה מבקש מן האדם, רק שיכבד אב ואם", הקב"ה אינו מבקש מאתנו מאומה, רק דבר אחד בלבד, "רק שיכבד אב ואם". נאר איין זאך בעט דער אייבעשטער, זאלסט מכבד זיין דיין טאטע און דיין מאמע [רק דבר אחד בלבד מבקש הקב"ה, שתכבד את אביך ואת אמך].

כשסיימנו לומר את פרקי התהלים, הלכנו אל עבר שערי בית החיים, שם נטלנו את הידים ושתינו "לחיים". בהיותנו שם על יד היציאה מבית החיים, פגשתי את אחד ממכריי, מחשובי חסידי קאסוב, והתעניינתי אצלו על מצב הבריאות של ידידי ש"ב, כ"ק אדמו"ר מקאסוב שליט"א.

בין הדברים שאל אותי האיש: ביסט יעצט געווען אין בית החיים, און האסט געזאגט תהלים, האסטו אינזין געהאט דעם רבי'ן? [הייתי עכשיו בבית החיים, ואמרת תהלים, האם הזכרת את הרבי?] עניתי לו: אומר לך את האמת, שכחתי...

כאשר בניי חזרו לביתם, וכבר ירדה החשיכה, חזרתי בגפי אל בית החיים, וניגשתי אל מקום קבורתם של הוריי ז"ל - אשר הם היו קרובי משפחה, ידידים ושכנים עם להבחל"ח האדמו"ר מקאסוב שליט"א - ואמרתי שם פרקי תהלים לרפואת האדמו"ר מקאסוב שליט"א (מון שרגא פייביש בן מלכה).

כשסיימתי להתפלל, התבוננתי סביבי, ולפתע אני רואה את הכפפות שלי...

אֵן עֵשׂוֹ בְּלֵיבֵט אֵן עֵשׂוֹ

בשבוע שעל"ט (פרשת תולדות), לקחתי חבל בשמחת נישואין אצל אחד ממחותניי (הנה"ח הרב יעקב איינהארן שליט"א), וישבתי שם על יד הגה"צ רבי יהושע רובין שליט"א, אבד"ק באבוב-45, ושוחחנו יחדיו בדברי תורה וחסידות. בתוך דבריו אמר לי ווארט נפלא, אשר שמע מזקינו הרה"ק מהר"ש מבאבוב זי"ע, על פרשת השבוע - פרשת תולדות.

הרה"ק מבאבוב הביא את דבריו של הרה"ק בעל "אוהב ישראל" מאפטא זי"ע, שמביא בשם הרה"ק רבי נחמן קאסוב'ער זי"ע, על הפסוק (בראשית כ"ז, ו') "ורבקה אמרה אל יעקב בנה לאמור הנה שמעתי את אביך מדבר אל עשיו אחיך לאמור", דצריך להבין כוונת השני פעמים "לאמור" שבפסוק זה.

ומבאר הרה"ק מקאסוב, דהנה מסתמא הדיבורים של יעקב אבינו עליו השלום היו תמיד בלשון רכה, כדרך של צדיקים ותלמידי חכמים, כמו שאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ט', י"ז) "דברי חכמים בנחת נשמעים", מיט אַן איידלקייט, מיט אַ פיינקייט, מיט נעימות, מיט מידות [בעדינות, באצילות, בנעימות, עם מידות טובות].

ולעומת זה דיבוריו של עשיו היו מסתמא בלשון מדברת גדולות, כדרך דברי עתק בגאווה ובזו, ווי אַ גראַביאַן, מיט גיאות, ווי עס פאסט פאר אַן עשיו [כאיש מגושם, בגיאות, כמו שמתאים לעשיו].

והנה כשיצחק אבינו רצה ליתן את הברכות לעשיו, היה עשיו מתיירא מפני יעקב, שלא יעשה איזה תחבולה בחכמתו, כדי שהוא יטול הברכות מאביו, ולכן ביקש עשיו מיצחק אביו, להשיא לו עצה הוגנת איך יוכל להינצל מיעקב.

ועל כן התחכם יצחק והשיא לעשיו עצה טובה, כדי שלא יוכל יעקב לבוא בערמתו וחכמתו וליטול מאביו הברכות. והעצה היתה, שבעת שיבוא לפניו עשיו עם הצידה, ידבר עמו בלשון רכה ובתחנונים, בלשונו של יעקב, בעדינות, בשפה נקיה, ולא ידבר כמו שהוא רגיל, בגסות ובגיאות.

וזה יהיה סימן מובהק ליצחק, לידע שעשיו הוא המדבר, ויוכל לברך אותו בלי שום חשש. דמסתמא אם יבוא יעקב לפניו עם צידתו, ברצותו לקבל ממנו את הברכות, ידבר עמו כאילו הוא עשיו, וישנה טעמו ודיבורו לדבר גדולות בלשון עשיו, כדי שלא יבין אביו שהוא יעקב, ויהא נדמה לו שהוא עשיו ממש באמת, ועכשיו שמסר יצחק סימן זה לעשיו, שידבר דווקא בלשון רכה, יתודע ליצחק בבירור מי הוא המדבר.

אמנם רבקה אמנו ע"ה ידעה מסימן זה שמסר יצחק לעשיו, ולכן אמרה אל יעקב בנה "לאמור" - אמירה רכה, היינו כשאתה בא אל אביך לדבר עמו, תדבר עמו באמירה רכה ובתחנונים כמאז ומקדם, ואל תשנה מהרגילות שלך - מאך נישט קיין שטיקלעך, אל תעשה תחבולות, ואל תדבר כמו עשיו, אלא שמע בקולי, דבר אל אביך בעדינות כמו שאתה רגיל לדבר תמיד, ועל ידי כן יחשוב אביך שאתה עשיו, וממילא תוכל לקבל את הברכות.

וטעמו של דבר, היות "שמעתי את אביך מדבר אל עשיו אחיך לאמור", היינו שיצחק פקד על עשיו שבבואו לפניו עם צידתו, ידבר עמו בלשון רכה, שיהא לו ליצחק בזה סימן מובהק לידע מי הוא המדבר. ולזה תדבר גם אתה בלשון רכה, ויסבור אביך שעשיו הוא המדבר, כדי שתקבל ממנו הברכות. עד כאן דבריו.

והקשה הרה"ק מבאבוב, דהנה למעשה כשחזר עשיו אל אביו עם צידו, לא מצינו כלל שדיבר בלשון רכה ובעדינות, כמו שיעקב רגיל לדבר, אלא אדרבה משמע מהפסוק שעשיו דיבר כמו שהרגילות אצלו, בלשון גסה.

אלא, אומר הרה"ק מבאבוב: מ'קען צוזאגן פאר אן עשיו אלע ברכות, מ'קען זיך מיט אים אויסנעמען, מ'קען אים בעטן צו רעדן איידל, ער קען צו זאגן צו רעדן איידל, אבער ווען ס'קומט למעשה, אן עשיו בלייבט אן עשיו, אן עשיו רעדט ווי א גראַביאַן! אן עשיו קען נישט רעדן אן איידעלע שפראך.

[יכולים להבטיח לעשיו את כל הברכות, יכולים להתנות עמו, יכולים לבקש ממנו לדבר בעדינות, הוא יכול אף להבטיח שידבר בעדינות, אבל כשמגיע למעשה, עשיו נשאר עשיו, הוא מדבר כאיש מגושם! עשיו אינו מסוגל לדבר בשפה נקיה בעדינות]...

די צוויי געהויבענע שוואַגערס

מתוך שיעור פרקי אבות בביהמ"ד דהסידי וויזשניץ - מאנסי ש"ק עקב תשפ"ד - מאנסי

אנו עומדים עכשיו סמוך ונראה ל"יומא דהילולא" קמא, של גיסו החשוב והנעלה של כ"ק אדמו"ר זי"ע (הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ), ה"ה מרן הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע (אשר נתעלה לישיבה של מעלה ביום המר והגמחר כ"ט לחודש מנחם אב תשפ"ג), על כן אני רוצה לספר כמה עובדות וסיפורים שהתרחשו בין הני תרי גיסים הקדושים – די צוויי געהויבענע שוואַגערס. חלק מן הדברים שמעתי מאת הרה"ג ר' הערשל ראזנפעלד שליט"א, סגן מנהל התלמוד תורה דפה (דהסידי וויזשניץ-מאנסי).

אני רק "בעל תפילה"

לעת זקנותו של הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע כשקשתה עליו העמידה בעת התפילה, לא רצה לגשת לפני העמוד להתפלל בימים הנוראים כדרכו, אבל הרבי (בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ) זי"ע שלח לומר לו שאינו צריך לעמוד ושיתפלל אצל העמוד בישיבה, באמרו שכך נהגו אביו הגה"ק בעל "אמרי חיים" זי"ע, והגה"ק מסאטמאר זי"ע, וגם הוא בעצמו נהג כן. ומאז התחיל הרבי מראחמיסטריווקא לנהוג גם הוא כך להתפלל אצל העמוד בישיבה. והוסיף כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא שליט"א, שכאשר הגיעו לבקש מאביו הרבי זי"ע להתפלל לפני העמוד בישיבה, מתחילה סירב וענה: "זיי האבן געדאוונט אלס "רבי", אבער איך דאוון אלס "בעל תפילה" [הם התפללו בתור "רבי", אבל אני מתפלל בתור "בעל תפילה"]...

יחיד מומחה

פעמים רבות כששאלו את מרן אדמו"ר זי"ע שאלות בענייני שידוכים, היה הרבי עונה שצריכים לשאול שלשה רבנים, ואם שאלו אותו איזה שלש רבנים, היה עונה בדרך כלל שהגה"ק מראחמיסטריווקא יהיה אחד מהרבנים...

מה רוצים ממני??

סיפר לי הרה"ג ר' יעקב טווערסקי שליט"א, בן אחיו של כ"ק הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע, שפעם נערכה כאן במאנסי "שבת שבע ברכות", לנגד משותף של כ"ק אדמו"ר זי"ע והגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע. הגה"ק מראחמיסטריווקא הגיע לשבות כאן לרגל השמחה, ושמחת ה"שבע ברכות" התקיימה בשולחן הטהור של הרבי זי"ע. הגבאים של הגה"ק מראחמיסטריווקא רצו שהרבי ילך אל השולחן הטהור כמה שיותר מאוחר. אבל הגה"ק מראחמיסטריווקא רצה ללכת בדווקא כמה שיותר מוקדם, ואכן הודרו כדי שישפיק להגיע מוקדם אל השולחן הטהור. מספר ר' יעקב שהוא היה כאן בשבת ההיא, ונתלווה אל הגה"ק מראחמיסטריווקא בלכתו אל השולחן הטהור. כאשר נתקרבו אל בית המדרש (וויזשניץ), ושמעו שמזמרים את הניגון "מנחה ושמחה", התחיל הרבי מראחמיסטריווקא לזמר גם כן בהתלהבות נדירה "קום קרא אליו, קום קרא אליו, יחיש יחיש לאמצע" כל עם הבריע הוויזשניצאי. כאשר ננסו בפתח בית המדרש, הסתובב הרבי מראחמיסטריווקא ונענה לסובבים אותו: איך ווייס נישט וואס מווייל פון מיר! איך קען אמאל זיין ביי א וויזשניצער טיש, און הערן וויזשניצער ניגונים, און מווייל דאס אוועק נעמען פון מיר! [איני יודע מה רוצים ממני, אני יכול להיות פעם כטיש וויזשניצאי, ולשמע את ניגוני בית וויזשניץ, ורוצים לקחת זה ממני]...

דאס ווייל איך הערן

ובדרך אגב, סיפר אחד מחסידי וויזשניץ שחתנו נמנה על הסידי ראחמיסטריווקא: פעם אחת ערך חתני ברית מילה, לבנו הנולד לו למול טוב, בבית מדרשו של כ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא זצוק"ל, וגם אני הסבא זכיתי בחסדי ה' להשתתף בשמחה.

בשעת סעודת הברית, כיבד אותי האדמו"ר מראחמיסטריווקא לומר את הפייט "יום ליבשה" בנהוג. אמרתי להרבי: אני מכיר רק את הניגון שמזמרים בוויזניץ על "יום ליבשה". אמר לי הרבי: דאס וויל איך הערן! [את זה אני רוצה לשמוע].

אמרתי להרבי: איך קען נישט גוט זעצן די ווערטער [אינני יודע ליישב היטב את הניגון על התיבות]. אמר לי הרבי: אתה תתחיל את הניגון, ואני אצטרף אליך, ואסייע ליישב את הניגון על התיבות.

וכך הוה, התחלתי את הניגון, והרבי אצטרף ושר את הניגון בקול רם, ויישב את הניגון על התיבות באופן מדוייק ביותר, ממש כמו שמזמרים בוויזניץ...

אהבה עצומה

בשבע ברכות שנערך לאחד מנכדי הרבי זי"ע, השתתף גם גיסו הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע שגם הוא היה סבא בשמחה זו, ובאמצע נעמד הרבי והתחיל לרקוד עם גיסו הרבי מראחמיסטריווקא לבדו – דבר שהרבי כמעט ולא עשה, שלא רקד לבדו עם מכובדים אחרים למעט במצבים מסוימים ממש, וראינו אז בעת הריקוד את האהבה וההערצה שיש להרבי מוויזניץ כלפי הרבי מראחמיסטריווקא, ושהוא שש ושמה לרקוד עמו.

עכשיו תשאל את רבך

סיפר חסיד וויזניץ אחד, שפעם הלך לשאול את הגה"ק מראחמיסטריווקא שאלה מורכבת, והרבי שאל אותו מיד "למה אתה לא שואל את השאלה להרבי שלך?" (גה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזניץ). אמר לו האיש הוה, שיהו שאלה מורכבת מידי, ולפי הבנתו, היות הרבי מוויזניץ הוא כבר לעת זקנותו, ויהיה קשה לו מאוד להצטמצם להיכנס בעובי הקורה ולעומק הענין של השאלה המורכבת והארוכה, על כן לא שאל אותו את השאלה, ובא לשאול את הרבי מראחמיסטריווקא.

הרבי מראחמיסטריווקא שמע את צדדי וענין השאלה במשך זמן רב, הקיף את כל צדדי הספק, וסיכם בקצרה את כל השאלה. אה"כ אמר לו הרבי מראחמיסטריווקא "עכשיו שסיכמתי את השאלה בקצרה, אתה יכול להיכנס אל הרבי שלך (מוויזניץ) ולשאל אותו את השאלה..."

הרבי נעמד ממקומו

מרון הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע היה מוגיע לכאן (לוויזניץ-מאנסי) הרבה להשתתף בשמחות. וכל פעם שרצה לברך את הרבי זי"ע בברכת "לחיים" באמצע השמחה, נעמד הרבי מראחמיסטריווקא ממקומו וניגש אל הרבי לברכו, כך עשה גם לשאר הסבים והמחותנים, ואף פעם לא הניח שאחרים יצטרפו להתכופף או לגשת אליו לברכו.

יעשה כמנהגו

אצל הרבי זי"ע היה נהוג שבכל שבע ברכות במשפחה היה הרבי רוקד אחר הטיש בליל שבת קודש עם החתן אבל לא עם הכלה, אבל אצל מרון הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע היה נהוג שהרבי רוקד "מצוה מאנץ" גם עם הכלה.

בשהרבי מראחמיסטריווקא זי"ע השתתף בשמחות שבת שבע ברכות אצל גיסו מרון הרבי זי"ע, הניח לו הרבי לרקוד ריקוד גם עם הכלה כדרכו בקודש, הגם שהרבי בעצמו לא נהג לרקוד עם הכלה כאמור, ולשאר אדמו"רים ואנשים חשובים שגם הם נהגו לרקוד עם הכלה לא הניח להם הרבי לעשות כן בבית מדרשו, אלא הם הלכו למקומות אחרים לרקוד עם הכלה, ורק לגיסו הרבי מראחמיסטריווקא כן הניח לרקוד עם הכלה.

הנהגתו בצדיקי קמאי

הרבי זי"ע התבטא על גיסו הגה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע, שהנהגה שלו דומה מאוד להנהגה של חונתם כ"ק מרון אדמו"ר הרד"ק מסקווירא זי"ע.

בסנדקאות לא תוכל לכבד אותי...

סיפר לי הרה"צ רבי ישראל האגער שליט"א, מגדולי המשפיעים בקרית וויז'ניץ בבני ברק, בנו חביבו של כ"ק מרן אדמו"ר מוויזשניץ-בארא פארק שליט"א:

בעת שנולד לי בני הראשון למזל טוב, כיבדתי את מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א על ישראל הדרתו בקרית וויז'ניץ בני ברק, בסנדקאות. אמנם הרבי מוויז'ניץ סירב לקחת את הכיבוד, ואמר לי: תכבד את חמיך שליט"א בסנדקאות.

אמרתי להרבי: הרי אני מתגורר כאן בשיכון וויז'ניץ, ואני מסתופף כאן בחצר הקודש, אני אף מתפלל בבית המדרש של הרבי, ויש להרבי גם קירבת משפחה עימי, ועל כן אני רוצה לכבד את הרבי בסנדקאות.

אבל הרבי השיב לי שאינו מוכן לקבל כיבוד זה בשום אופן, ואמר לי: יש לך שווער, ותכבד אותו בסנדקאות. וסיפר לי רבי ישראל, שהוא התעקש ועמד על דעתו, הוא טען להרבי שחמיו יקבל את הענין בהבנה, ושהוא יודע שאני רוצה לכבד את הרבי בסנדקאות, ולכן - אמר רבי ישראל להרבי - "אני רוצה בכל תוקף שהרבי יתכבד בסנדקאות!"

הרבי הרהר בדעתו כמה רגעים, ואח"כ נענה ואמר לי: הרי שמחת הברית תתקיים ביום שישי ערב שבת קודש, וזקיני הקדוש הרבי בעל "אמרי חיים" זי"ע בדרך כלל לא היה הולך ביום שישי בבוקר להמקוה, כי הוא הסתמך על הטבילה במקוה אחה"צ לכבוד השבת. אני גם נוהג כך, ואינני הולך בבוקר של יום שישי להמקוה, אבל כשיש אצלי "ברית" ביום שישי, אז אני כן הולך בבוקר להמקוה. ועל כן אני אומר לך: אבוא בע"ה להשתתף בשמחת הברית, ואתה יכול לכבד אותי באיזה כיבוד שאתה רוצה, אבל "סנדקאות" לא תוכל לתת לי, כי ביום השישי הזה לא אלך בבוקר להמקוה!...

עוד סיפר לי הרה"צ, שזקיני הרה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע - הגם שהיה לו התקשרות עצומה אל זקיני הרה"ק בעל "אהבת ישראל" זי"ע - עם כל זה הקפיד שבכל משפחה אצל בניו ונכדיו, יתנו תחילה את השם "חיים מאיר" על שם אביו הרה"ק בעל "אמרי חיים" זי"ע, ורק אח"כ יתנו את השם "ישראל" על שם זקיני ה"אהבת ישראל", וזאת מפני מצות "כיבוד אב".

מספר הרה"צ, שבכל המשפחות של צאצאי זקיני בעל ה"תורת מרדכי", יש רק אחד שקיבל את השם "ישראל" לפני שהיה אצלם במשפחה את השם "חיים מאיר" - "און דאס בין איך!" [וזה אני]... ומעשה שהיה כך היה: כשנולדתי, הלך אבי כ"ק אדמו"ר מוויזשניץ-בארא פארק שליט"א לשאול את זקיני הרבי מוויזשניץ-מאנסי זי"ע איזה שם לקרוא להרץ הנולד. וזקיני הרבי אמר לו לתת את השם "ישראל". דבר זה היה אצל אבי לפלא גדול, ולכן שאל את זקיני הרבי זי"ע "נישט 'חיים מאיר'?" [האם לא לתת את השם "חיים מאיר"].

השיב לו זקיני הרבי "דער 'אהבת ישראל' איז אויך געווען אן ערליכע איד!" [ה"אהבת ישראל" גם היה ירא שמים], ואכן נתנו לי את השם "ישראל".

מספר רבי ישראל: שנים רבות אח"כ, כאשר באתי בקשרי שידוכין, נתברר ונודע עומק הכוונה של זקיני הרבי זי"ע, כי שמו של חמי שליט"א הוא "חיים מאיר", ואילו הייתי נקרא בשם "חיים מאיר", לא היה השידוך יכול לצאת לפועל, כי הלא שמי הוא כשמו של חמי שליט"א "חיים מאיר". ואז נוכחו כולם לדעת עד כמה ראה הרבי למרוחק, כי על ידי שקיבלתי את השם "ישראל", הייתי יכול להשתדך עם אחד ששמו "חיים מאיר"...

עוד סיפר לי הרה"צ שליט"א: לאחרונה, בעת עריכת ה"מיטאג טיש" אצל מרן אדמו"ר מוויז'ניץ שליט"א, בדרך כלל מכבד אותי הרבי לומר "דבר תורה". מספר רבי ישראל, שבאחד השבתות כשנתכבד לומר דבר תורה, דיבר מענין חינוך הבנים, שהאב בהתנהגותו צריך להיות דוגמא לילדיו... ובין הדברים סיפר מעשה שהיה: ילד אחד נעשה בר מצוה, וטרם היכנסו לעול תורה ומצוות הושיבו אביו על ברכיו, ואמר לו "בני, אתה יודע מה המשמעות להיות 'בר מצוה'? הבה ואסביר לך, מי שעדיין ילד, הוא הולך לשחק מחוץ לבית המדרש בשעת קריאת התורה, וכמו כן בשעת התפילה הוא מדבר קצת ומשחק קצת. אבל כל זה הוא רק אצל ילד, מה שאין כן כשנעשים "בר מצוה", אז מקבל האדם על עצמו עול תורה ומצוות, וזהו כבר ענין אחר לגמרי, אז כבר צריך להתנהג ברצינות ובכובד ראש. אחר הבר מצוה אין משחקים בשעת התפילה, ואין משוחחים באמצע התפילה, ואין יוצאים מחוץ לבית המדרש לשחק בשעת קריאת התורה".

אח"כ שאל האב את בנו "האם אתה מבין את מה שאמרת לי?" השיב לו הבן "אכן, הבנתי היטב, אבל יש לי קושיא אחת". אמר לו האב "שאל בני". שאל הבן את אביו "טאטע ווען ווערסטו 'בר מצוה'?" [אבא, מתי אתה נעשה בר מצוה]...

אח"כ שאל אותו הרבי "היכן ראית את המעשה הנפלא הזה?" השיב רבי ישראל "את המעשה הזה ראיתי ב"נועם שיח". חייך הרבי ואמר "גם אני ראיתי את זה שם"...

עוד סיפר הרה"צ שליט"א: בימי בחרותי, קודם שהלכתי ללמוד בישיבת וויז'ניץ בגיבערס, הלכתי לקבל ברכה מאת זקן האדמו"רים כ"ק מרן אדמו"ר מראחמיסטריווקא (שליט"א) [זי"ע]. הרבי קיבל אותי בחמימות, וברך אותי בזה הלשון "וברכתך בכל אשר תעשה (דברים ט"ו, י"ח) - אז מ'טוט, קומט אריין די ברכה בעזהשי"ת!" [כשעושים, נכנסת הברכה בעזהשי"ת]...

עוד סיפר הרה"צ שליט"א: פעם אחת נזדמן לי לשהות בשבת קודש בקרית יואל במונרו, וכ"ק מרן אדמו"ר מסאטמאר שליט"א הזמין אותי לסעודת שבת. כידוע, הרבי מסאטמאר עורך את סעודת השבת יחד עם בחורי הישיבה, ואני (הרה"צ רבי ישראל) פניתי לעבר הישיבה, כדי לסעוד שם את סעודת השבת, בצוותא חזא עם הרבי והבחורים.

כשהרבי היה מוכן להתחיל בעריכת השולחן, הפסיק לפתע ואמר "ס'איז דא ביי אונז א וויז'ניצער אייניקל, און ער האט א בעכער אן אַ פוס!" [נמצא אצלינו נכד לבית וויז'ניץ, ויש לפניו גביע לקידוש בלי רגל]... ואז פנה הרבי אל אחד ממקורביו ואמר לו: אני מבקש ממך, לך נא לביתי, והבא משם "אָ וויז'ניצער בעכער" (גביע עם רגל), ותן את זה לאורח שלנו...

סיפר לי בן גיסי הרה"ג ר' יעקב משה פוקס שליט"א, ר"מ בישיבת וויז'ניץ בית שמש, ששמע דבר נפלא מאחד המתגורר בבארא פארק ומתפלל בבית מדרשו של כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ-בארא פארק שליט"א, וכך סיפר לו:

שנה אחת רציתי לנסוע על "ראש השנה" לרבי אחר, וקודם לכן נכנסתי אל כ"ק אדמו"ר מוויז'ניץ-בארא פארק, ואמרת לי שאני רוצה לנסוע מכאן על ראש השנה, והוספתי "איך האף אז ס'שטערט נישט דער רבי" [אני מקווה שזה לא מפריע להרבי - שאני נוסע למקום אחר].

נענה הרבי שליט"א ואמר: און אז ס'שטערט מיך יא - דאס איז מיין "עבודת ה'", דאס האט גארנישט מיט דיר, דו דארפט גיין וואו דו פילסט אז ס'איז א תועלת פאר דיין עבודת ה'!" [ואם זה כן מפריע לי - זה ה"עבודת ה'" שלי, ואין לזה שום שייכות אליך, אתה צריך ללכת להיכן שאתה מרגיש שיהיה לך מזה תועלת לעבודת ה' שלך]...

מה יש להם לחפש שם?

בסעודה לכבוד אחד ממכיריו
שנבצר מומנו להשתתף בשמחת הנישואין של בנו

כשיהודי עושה שמחה, באים ציבור גדול לשמוח בשמחתו. מה יש להם לחפש שם?? אם הבעל שמחה רוצה להודות לה', אזי יקח תהלים בידו ויאמר "הלל", או שיקח כוס יי"ש וישתה "לחיים". מדוע הוא עושה "קידוש", וקורא לכל שכניו וידידיו, מה איבדו שם השכנים?

מסופר, שאדם הגיע אל הגה"ק הסטייפלער זצוק"ל, והתאונן לפניו שיש לו בת מבוגרת, באה בשנים, שעדיין לא מצאה את זיווגה. שאל אותו הסטייפלער: האם כאשר נולדה בתך, עשית בשבילה "קידוש"? ענה האיש: לא, כיון דלא איסתייעא מילתא. אמר לו הסטייפלער: אם כן הרי חסר לה הכח של כל הברכות, אשר המשתתפים היו מברכים אותך בשעת הקידוש. תעשה "קידוש" תיכף ומיד, ואי"ה תיושע בתך בזיווג הגון.

וכך הוה, האב הלך וערך "קידוש" לכבודה, וקרא לכל ידידיו ורעיו לשמוח עמו ולברכו. ידידיו ואוהביו בירכו אותו בברכות לרוב, ומיד אח"כ מצאה את זיווגה. הנה נתאספנו כאן בזה הלילה לכבוד השמחה. אנחנו לא זרים! הבעל שמחה שלנו הוא אחינו ובשרנו! אח קרוב, אח מסור ונאמן, כל אחד רואה ומרגיש איך שהוא שמח תמיד בשמחתינו, ועכשיו אנחנו משתתפים מעומק הלב בשמחתו.

אבל בל נשכח את התכלית, מפני מה מתאספים בשעת שמחה, נבוא כולנו כאחד ונריק על ראשו ברכות לרוב.

איתא ממרן ה"חתם סופר" זי"ע, שכאשר יהודי מגיע אל חברו, ומבקש הימנו ברכה, לא ימנע את עצמו מלברך אותו. לא יאמר "מי אני ומה אני, איני רבי, אינני צדיק ואיני ראוי לכך". אל תעשה עצמך "לעניו", אלא תברך אותו מכל הלב! לעולם לא נוכל לדעת, על איזה ברכה מצפה השי"ת, אולי ממתין השי"ת על הברכה שלך דייקא. אם אתה רוצה לעבוד על עניויות, יש מספיק דרכים לכך...

הגה"ק בעל "חזון איש" זצוק"ל, אשר לאחרונה (ט"ו מרחשון) חל יומא דהילולא דיליה, היה אומר: כל אדם עובר את העולם הזה, כל אדם יש לו את החבילה שלו - אחד צוחק ואחד בוכה. הפטיר החזון איש: אז ער קען לאַכן פארוואס זאל ער וויינען? זאל ער זיך אויסלאַכן, זאל ער זיין בשמחה, און

לעבן אַ פרייליך לעבן! מיט דעם וואס ער וועט וויינען, און זיין מרה שחורה'דיג, וועט ער ממילא גארנישט אויפטון... [אם יכול לצחוק למה לו לבכות? שיצחק מהכל, שיהיה בשמחה, ויחיה חיים שמחים ומאושרים! בזה שיבכה, ויהיה שרוי במרה שחורה, ממילא לא יועיל כלום]...

נו, קל מאוד לומר זאת, אבל לא תמיד זה בא בניקל, אולם צריך להסתכל על כל דבר בצורה חיובית [מיט א פאַזיטיווע אויג] עד מקום שידו מגעת. אפשר לומר, שבשמחה זו, לא התקוטטו המחותנים, ולא היה שום דין ודברים ביניהם, אפילו פעם אחת...

מעשה באחד שנכנס אצל חייט, וראה איך שהחייט נוטל בד משי יקר, וחותר אותו לגזרים. התחיל האיש לצעוק: וואס טוסטו? ס'איז "בל תשחית", פארוואס שניידסטו דאס? [מה אתה עושה? הרי זה "בל תשחית", מדוע אתה מקלקל את הבד]. עמד שם פיקח אחד, והתחיל לשחוק מהאיש: פארוואס שרייסטו? פון דעם גייט דאך ארויסקומען אַ שיינע בגד [למה אתה צועק? הרי לבסוף יצא מזה בגד נאה].

שטעלט ענק פאר, אויב דער שניידער וואלט געפאלגט דער מענטש, און ער וואלט אויפגעהערט צו שניידן דעם זיידן, וואלט קיינמאל נישט געווען קיין בגדים. נאר דווקא ווייל ער שניידט עס, פון דעם קומט ארויס אַ שיינע בגד [תדמו בנפשכם, אם החייט היה שומע בקול האיש הזה, ולא היה גוזר את בד המשי, הרי לעולם לא היו בגדים. אלא דווקא מפני שהוא גוזר את הבד, מזה גופא נעשה בגד נאה]...

לפעמים עובר על האדם נסיון קשה, הקב"ה גוזר אותו לגזרים, וזהו רק מכיון שהקב"ה רוצה להנות אותו, להחיותו ולהיטיב אחריתו. הקב"ה רוצה ליתן לו השפעות טובות, הקב"ה רוצה להלביש אותו בגדי מלכות, "לבשי בגדי תפארתך"...

כתוב בספה"ק, ש"בעל שמחה" הכוונה שהוא "בעל הבית" על השמחה. הנה ה"בעל שמחה" שלנו, אין זה נפקא מינה היכן הוא נמצא, בכל מקום שהוא, הוא "בעל השמחה", הוא "בעל הבית" על השמחה!

נו, "בעל הבית" מותר לו לקחת גם לעצמו חתיכה! זאל ער נעמען פאר זיך א גרויסע שטיקל פון השפעות מיט שמחה, און זאל ער פאר אונז אלע משפיע זיין, שמחה מיט גרויסע השפעות! [שיטול לעצמו חתיכה הראויה להתכבד, של השפעות ושמחה, ושישפיע לכולנו שמחה עם השפעות גדולות].

ולעומתו ברוך יאמרו. כולנו כאחד מברכים את בעל השמחה, יאר ה' פניו אליו בישועה שלימה, ישועת ה' כהרף עין, יזרח אורו ויוושע ברוב נחת דקדושה, מתוך שמחה ואושר, בבחינת "הראנו ה' חסדך". ונזכה כולנו יחד לרקוד ולקבל את פני מלך המשיח, במהרה בימינו אמן.

מיטנעמען די שמחה אין שטוב

מתוך דברי תורה

במעמד פרידה מן הסוכה

שמיני עצרת תשפ"ד

שמעתי השבוע מכ"ק אדמו"ר מראחמיסטריווקא-לייקווד שליט"א, שחזר על מאמר נורא בשם דודו הרה"ק מראחמיסטריווקא זי"ע מעיה"ק ירושלים. דהנה כאשר אדם עובר ל"ע ניתוח קשה, או פרוצדורה רפואית מורכבת, הסדר הוא שהוא שווה במשך תקופה מסויימת בבית הרפואה, וכאשר מגיע זמנו להשתחרר משם, אזי אין הוא חוזר תיכף ומיד לביתו, אלא הוא הולך תחילה לריהאב סענטער rehab center [מרכז שיקום], אשר שם הוא אוגר כוחות חדשים, ושם עושים עמו עקסערסייז exercise [התעמלות ופיזיותרפיה] כדי לחזק את גופו, ורק אח"כ כשכוחותיו שבים אליו, הוא חוזר לביתו.

כולנו עברנו עכשיו פרוצדורה גדולה, ניתוח קשה. בימים הנוראים – ראש השנה ויום כיפור – השי"ת ניקה וטיהר אותנו לגמרי, והוציא מאתנו את כל החלקים שאינם טובים. אחרי יום הכיפורים, אחר שעברנו את הפרוצדורה הגדולה, כאשר אנחנו כבר נקיים וטהורים לגמרי, אנו הולכים תחילה לריהאב [לשיקום].

הריהאב [מרכז השיקום] הוא הסוכה הקדושה – "צילא דמהימנותא" (זוה"ק חלק ג' ק"ג ע"א), שם אנחנו מקבלים כוחות חדשים ורעננים, שם עושים עמנו עקסערסייז [פיזיותרפיה].

מה היה חסר לנו עד עתה? שמחה! ולמה היה חסר לנו מידת השמחה? איתא בספה"ק על הכתוב (דברים כה, מז) "תחת אשר לא עבדת את ה' אלקיך בשמחה", "תחת" – וואס ליגט אונטער דעם? פארוואס זענען מיר נישט בשמחה? נאר אונטער דעם ליגט חטאים רחמנא ליצלן! די חטאים זענען מעכב פון אונו די שמחה! ["תחת" – מה נמצא מתחת

לזה? למה אין אנחנו שרויים בשמחה? אלא הסיבה לכך הם החטאים רחמנא ליצלן! אשר הם מונעים מאתנו לעבוד את השי"ת בשמחה].

אבער יעצט, ווען מיר זענען אינגאנצן אויסגערייניגט פון די חטאים, יעצט קען צוריק קומען די שמחה, אין דעם ריהאָב, אין דער סוכה, בזמן שמחתינו [אבל עכשיו כשאנחנו נקיים לגמרי מכל חטא ועוון, כעת יכולים אנחנו להיות שוב בשמחה, בתוך מרכז השיקום, בתוך הסוכה, בזמן שמחתינו].

ברצוני להוסיף על כך, שאחר שאנו מסיימים לשהות בהריהאָב [במרכז השיקום], ואנחנו כבר עומדים מוכנים לשוב אל בתינו, אין לנו להשאיר ח"ו בתוך הריהאָב [במרכז השיקום] את הכוחות החדשים שקיבלנו, אלא עלינו לקחת אותם עמנו לבתינו, ולהמשיך את העקסערסייז [הפיזיותרפיה] גם בתוך הבית.

עכשיו כאשר אנו נפרדים מן הסוכה, ואנו נכנסים בחזרה לבתינו, לא נשאיר את השמחה כאן בתוך הסוכה, אלא ניקח את השמחה אתנו לתוך בתינו ואהלינו, ונמשיך את העקסערסייז [הפיזיותרפיה], לעבוד את השי"ת מתוך שמחה והתרוממות במשך כל ימות השנה...

און ווי אזוי טוט מען דאס? נאר מיזאל זען אז עס זאל נישט זיין חלילה קיין מעכבים צו דער "שמחה" – ס'זאל נישט זיין א "תחת" [ואיך נעשה זאת? על ידי שנעמוד על המשמר שלא יהיו ח"ו מעכבים שיפריעו לנו לעבוד את ה' מתוך שמחה – שלא יהיה חלילה בחינת "תחת"]...

בתוך הסוכה של הרב שליט"א

LAKWOOD NEWS

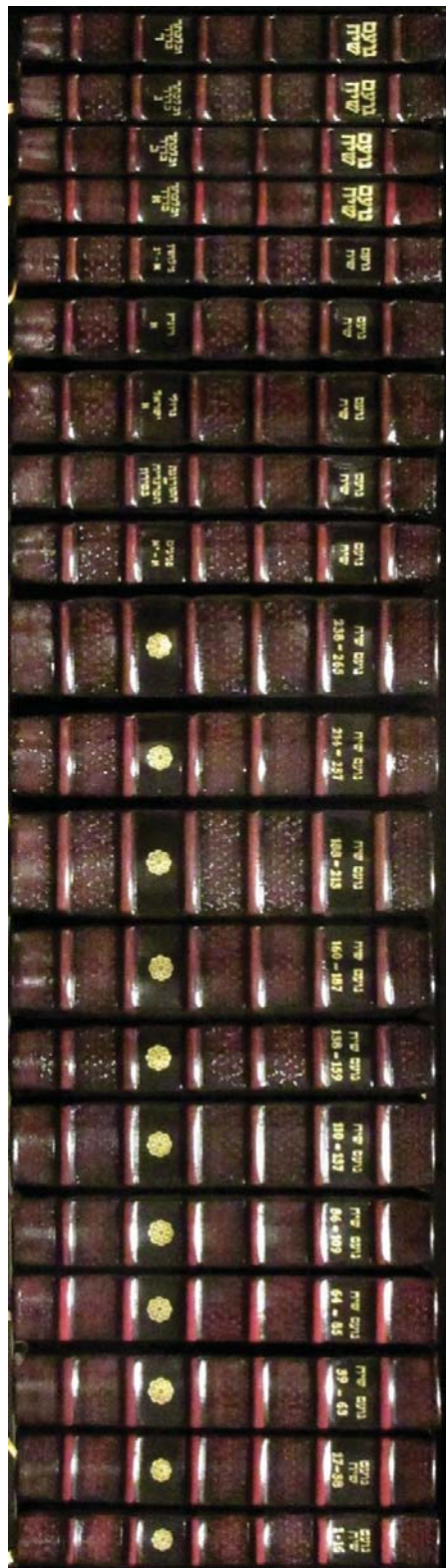
Rachmastrivka Rebbe of Lakewood Oak n Vine, *shlita*, Sukkos

חודש תשרי אין די רבישע הויפן

סוכות ביי הגה"צ אב"ד סאנטוב שליט"א

ר' אלימלך! - חיזקתם אותי באמצע "כל נדרי"

במוצאי יום הקדוש שעל"ט (תשפ"ה) בעת שהותי בבני ברק, הלכתי להשתתף בסעודת מוצאי יום טוב בביתו של ידידינו הגה"צ המשפיע המפורסם רבי אלימלך בידרמן שליט"א. בהיכנס, קיבלני במאור פניו והודה לי על כך שאני שולח לו במשך השנה את הגיליונות "נועם שיח", והגיב ואמר "איך מיי, אז ס'איז געקומען די צייט משנה זיין דעם נאמען פון "נועם שיח" אויף "שיח דבש", יעדער ווארט איז נישט זיס - ס'איז האניג!" [אני חושב, שהגיע הזמן לשנות את שם הגיליון מ"נועם שיח" ל"שיח דבש", כל אימרא כאן זה לא מתוק - זה דבש]...

אח"כ אמרתי לו שאני רוצה להודות לו ולומר "ישר כח גדול" על זה שחיזק אותי אתמול בלילה בעת אמירת "כל נדרי". ר' אלימלך הסתכל עלי, ובמבט תמה שאל אותי: אני חיזקתי אותך באמצע "כל נדרי"? הלא כלל לא הייתי אתמול באזור וויז'ניץ, במה חיזקתי אותך?

אמרתי לו, שבערב יום הקדוש לפני הזמן הייתי עסוק וטורוד מאוד בשיחת טלפון לאמריקא בענין איזה שידוך לאחד מיקירי מתפללי בית מדרשינו.

כידוע שבויז'ניץ מתחילים לומר "כל נדרי" חצי שעה קודם הזמן, כולם כבר הולכים לבית המדרש לאמירת "כל נדרי", ואני יושב ומדבר בטלפון.

כשהגעתי לבית המדרש אחזו כבר כמעט בסוף "כל נדרי". היתה לי קצת חלישות הדעת שאיחרתי לומר "כל נדרי" עם כולם, בפרט שאחד מהרגעים החזקים והמרטיטים - הויכפונקטן - אצלי הוא התפילה של "אור זרוע לצדיק" שאומרים קודם "כל נדרי", והסבר הדבר הוא, שבימי נעורי הייתי נוהג לשהות כל יום כיפור במאנסי במחיצת הקודש של הגה"ק בעל "תורת מרדכי" מוויזשניץ זי"ע. כידוע, שהרבי מוויזשניץ היה נסתר מאוד בעבודתו הק', וכל השנה לא ראו אצלו כמעט מאומה. אחד הזמנים שהוא נפתח קצת, היה בליל יום כיפור בתפילה של "אור זרוע לצדיק", הרבי הסתובב בבית המדרש עם הספר תורה ביד, וכל החסידים ואני בתוכם נדחפנו כדי לתפוס מבט [בליק] בפניו הק' של הרבי, ותמיד הייתי מתפעל מאוד מהברען הנדיר באש שלהבת של הרבי, ובפרט שכמעט ולא ראו אצלו מחזות מעין אלו במשך השנה כלל, ומחזה נורא הוד זה עומדת נגד עיני כל שנה בליל יום כיפור כשאומרים "אור זרוע לצדיק", ועכשיו הפסדתי את זה...

ידעתי שיש הפסקה בין "כל נדרי" למעריב, וחשבתי, שבמקום להתחיל לומר כעת "כל נדרי", אולי כדאי להמתין קצת עד שהרבי שליט"א (מרן אדמו"ר מוויז'ניץ) יסיים לומר "כל נדרי", ובהפסקה שלאחריה אתפלל ביחידות את התפילה של "אור זרוע לצדיק" ו"כל נדרי". נו, מה עושה יהודי כשיש לו כמה דקות פנויות, הוא לוקח איזה ספר ומעייין בו. על השולחן היה מונח קונטרס "באר הפרשה" ליום כיפור, לקחתי את הקונטרס, ופתחתי אותה באיזה מקום באמצע הקונטרס, והתחלתי לקרוא במקום שנפתח לפני. בקראי את הדברים נשתוממתי! הרגשתי שזה שליחות מיוחדת בשבילי מן השמים, וכך קראתי שם:

מעשה באברך מחסידי הרה"ק רבי שלמה מזוועהיל זי"ע ששהה לצד מיטת ידידו החולה במשך כל היום של ר"ה, ולא בא לבית המדרש רק לעת התקיעות, ומשראהו הרה"ק אמר, "זה האיש בן עולם הבא" (אף שבדרך כלל לא שמעו ממנו דיבורים כאלו), כי גדולה גמילות חסידים לזכות על ידה לעולם הבא. ואח"כ קראתי שם בקונטרס שיש להסמין לזה מה שאמר הרה"ק רבי יענקעלע מפשעווארסק זי"ע על הא דאיתא בגמרא (מגילה דף ל"ב ע"א) שהגולל ספר תורה נוטל שכר כנגד כולם, ואמר בדרך רמז ומליצה: "אך זאג פשט איז" (אני אומר שהפשט הוא) שהגולל וסוגר את הספר שהוא לומד בו כדי לעזור לאחרים, הרי הוא נוטל שכר כנגד כולם.

בקראי דיבורים נשגבים אלו, היו לי הדברים לחיזוק גדול, והרגשתי שמדברים אלי מן השמים, תוך כדי שהנני מרגיש התעלות גדולה, ומיד התחלתי לומר את התפילה של "אור זרוע לצדיק" בהתלהבות גדולה...

ר' אלימלך בשמעו דברים אלו נתרגש מאוד, ונענה ואמר: לזה לבד היה כדאי כל ה"באר הפרשה"...

כשיצאתי מביתו של ר' אלימלך, היה כבר כמעט הזמן של מוצאי יום"כ באמריקא, המתנתי קצת, והתקשרתי להצדדים של השידוך, ואמרתי להם שאני מביא עכשיו את הברכה של הגה"צ רבי אלימלך בידרמן שליט"א להשידוך. ואכן ברוב רחמי וחסדיו נגמר השידוך בשעה טובה ומוצלחת בין יום הכיפורים לסוכות, הלא הוא הבחור החשוב מיקידי מתפללי בית מדרשינו, יקר רוח, עדין המידות, בנש"ק החתן בערל טובי שיחי', עם הכלה שתחי', בת ידידי הרה"ג ר' משה מנחם טויבענפעלד שליט"א בנו יקירו של הגאון הצדיק המפורסם רבי שמעלקא טויבענפעלד זצ"ל, שלמדתי עמו בחברותא בבית מדרש גבוה דלייקווד לפני כארבעים שנה. השי"ת יעזור שיהא הקשר קשר של קיימא ולבנין עדי עד, בורא עולם בקנין השלם זה הבנין!

באר הפרשה - עש"ת - יום הכיפורים

טו

אשה לפניו בשני בצורת אמרה לו, רבי פרנטי. אמר לה, העבדתי לישן (שבעה) שאין בקופה של צדקה כלום. אמרה לו רבי אם אין אתה מפרנטי הרי אשת ושבעה בניה מתים. (כמעט כך) עמד ופרנסה משלו. לימים חלה ונפט למות, אמרו מלאכי השרת לפני הקב"ה, רבש"ן, אתה אמרת כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. ובניטין הצדיק שרתיה אשת ושבעה בניה ימות בשנים מועטות הללו, מד קרעו לו גור דינו, תנא הוסיפו לו עשרים ושתים שנה על שנותיו. ומבאר ה'משך חכמה', שמעתי שלא לחנם נקרא 'צדיק' ובודאי היה מלא מצוות ומעש"ם, ואעפ"כ בביאור לפננת חיים, בשבלחת קצבת חייו, כדי להוסיף לו חיים לפנים משורת הדין ומכוחו לפצוא לו זכות צדקה וחם' שהיה לאתה אשה ושבעה בניה משלו. מערתה תתישב התמורה מדוע לא קבעו יום הדין ארץ החורף, כי אם היה הדין בראש השנה רק אדות פרנסה ובריאות אכן היה מועיל לבני ישראל וכותם שהם עוסקים בתורה לעומת הגויים העוסקים בשפלות האותם. אבל מבנין שבר"ה הדין הוא 'מי לחיים ומי ל...'. לזה מוכרחים זכות צדקה וחם' לפנים משורת הדין, וזה יש להם דייקא אחר הקציר וביצור שהם מניחים פאה, לקט ושבתה, יותר מ'תרומות ומעשרות' שהם נותנים למכיריהם הברנים ויש להם מזה 'שבת תנאה' אבל לקט שבתה ופאה שהעולים עוזבים את השרה ומניחים 'מעט'ם' ויניעם לכל הזונה, ואף יתכן ששנאו זכים בה, ע"ז יזכו להוכיח לחיים טובים ארוכים ולשלום, כי א"א לדין בשמים אם הוא ראי לחיים או לא, שהרי יש לנוח בו 'מידה כנגד מידה', והוא תן דלים אף למי שאינו ראי"ם. ומבאר ילמד כל איש לפשו להיות 'שוב ומטיב לכל לחיים ולטובים'.

'אלמלא מקרא כתוב או אפשר לאמרו, כביכול עבר ליה לאיש מלוד' שהקב"ה נעשה כלות מן האדם, והנה בכל מקום קיימא לן (ה"פ ה' א) שנתבע הולך אחר התבע (הדין תיקים בדין שהתבע היה ליד אלו), מכל מקום בתלואה מרובי הלוחה - התבע, ללכת אחר המלוה - התובע. מעתה, אם אמרו שהקב"ה הוא כביכול כלוח ממי שנשול חסד להכרו, נמצא שבר האדם - המלוה להחליט לפני איהו כ"ד הוא רוצה לעמד בדין, ומטיילא אפשר לו לטעון שרוצה לעמד בפני מרת החסד והרהיטם ולא בפני מרת הדין.

וזכור ביארו מה שאנו אומרים בתפילה (בשם תתה תיק) 'ובן בחסד כאמך, ותשב עליו באמת', שעי' נגמלות חסד ידא בדין להחליט באיהו כמא ישב כביכול לדין אותנו"ם.

מה רב שרם של נטלי חסדים להעביר רוע הגזירה, ובפרט אם נטלי חסדים לבי שאנו מכירו ואנו מאוהבי, כרמצינו נרואות ברברי ה'משך חכמה' (פר אמר זה בפרש) המבאר מדוע קבע הקב"ה את יום הדין - ראש השנה בתודת השרי, והרי בימות החמה עוסקים בני ישראל בעבודת השדה, בקציר וביצור ושאר העבודות, ואילו בימות החורף הם מרבים ומיוות כשרם ויובשים ועוסקים בתורה, אם כן היה עדיף לקבוע את יום הדין בתודת ניסן בת הפסח. כי או יצאו ישראל וזאים בדין, אחר שעברו עליהם ימות הגשמים מתוך עסק התורה, ולעומתם הגברים עוסקים בתאוות עולם הזה והרבים אמורים, והוא פלא.

אלא מבאר ה'משך חכמה' עפ"י מה דריתא בנמרא (כ"ב א) תניא אמרו עליו על 'בניטין הצדיק' שהיה ממונה על קופה של צדקה, פנים אחת באתה

לח. מעשה באברך מחסידי הרה"ק רבי שלמה מוועהיל זי"ע ששהה לצד מיטת ידידו החולה במשך כל היום של ר"ה, ולא בא לבית המדרש רק לעת התקיעות, ומשראהו הרה"ק אמר, זה האיש בן עולם הבא (אף שברך כלל אש ששנו ממנו זכרים כאלו) כי גדולה גמילות חסדים לכות על ידה לעולם הבא. ויש להסתיק מה שאמר הרה"ק ר' יעקב מפשעווארסק זי"ע על הא דריתא בגמ' (נגילה כ"ב) שהגולל ספר תורה נוטל שכר כנגד כולם. ואמר ברך רמז ומליצה 'איך זגא פשט איד' (אני אמר שהפשט הוא) שהגולל וסוגר את הספר שלומד בו כדי לעזור לאחרים הרי הוא נוטל שכר כנגד כולם...

לט. וכך ביאר כ"ק אדמו"ר החכמת אליעזר מסערת וידין זי"ע בנוסח הבקשה שאנו מבקשים בסליחות, מכניסי רחמים הכניסו רחמינו לפני בעל הרחמים, שהוכונה היא שיכניסו את 'רחמינו' - מה שאנו מוחמינו על אחריים לפני בעל הרחמים, בכדי שאף הוא יתנהג עמנו במדת הרחמים כדרך שאנו נוהגים באחרים.

